

ROMANOS

Pabloou Romapienag ēsap phā deepüitarr

Chi phātarr. Mug carta jöoi Pabloouta phājim. Ajap Biblia estudiejem khūun iek Corinto phöbör ee simuata phājim aajem, Romapienag deepääig (1:7,15). Am iek īchab uui ãb Febe aajerr gaau khāijā deepüijim aajem (16:1-2). Mag deepääiwai chi Pablo agtha Roma maba sīejim. Maagwai Roma phöbör ee ükha nūm khūun narr aawai makhuunagta deepüijim aajem, am oon mam khōchaaga aajerr aawai (1:10-11).

Roma phöbör ee chi ükha narr khūun chan judionaan appai khaba judionaan khabam khūunpata thēnaajim aajem. Warrcharan chi iekhan judionaanauta arrjim aajem; mamu magtarrta judionaan khabam khūunauta ükha phöbaadëwi jūrr ewag pawi amachta chi nacha ükha narr khūun khāijā khapanaacha aphöbaadëjim anaabá.

Khan jawaag ajī. Pabloou Romapienag mug carta deepüitarran amagjā īchab Ņwandamau maach peerdu aaujem iekta ajapha khap amkhīir jaaupääig ajim (1:3-4,16-17).

Pablo iek maachin “thumaam khūunta maach pekau gaaimua maachdëupai Ņwandamag maach isegpi nūmjö i warpta wēnūrrum” aajem. “Mag i warpta wēnūrrab mamu, Ņwandam thumaam khūun dëi ajapha khitaawai, mag maachdëu nem ajapha wau nūm paarjā khaba, ich garmuata mag

maach ich dëi iekkhõr põm narrjā igba, Jesucristo gaaimua maach pekau chugpaawi iekkhõr chukhu sī ich dëi dau parii apiejem” anum khap amkhīrta Pabloou mug libro phājim (3:23-24).

Pabloou īchab dawaa khaphu api sim, mug maach peerdājem iek thumaam khūn atheemkha sim (9:1-11:36). “Ar thum maach Pörögta amach dau aug khaugpi jēeu nūm khūnan ūu peerdātkhaju” a siewai (10:13), judío khaba awiajā judiojö peerduju.

Salud

¹ Romapien, maach āba Cristo iek ūkha nūm gaaimua khodkha thūnūm khūn, jāgpai nu keena?

Mūn Pabloou, Jesucristo chog. Muata pārag mug ēsap phā deepüi chirūm. Ich Jesucristoouta mu jür aujim, jāga Ēwandamau maach peerdu aaujē a jaaujem khamkhīr.

² Mag ich Ēwandamau jāga maach peerdu auju a sim iekhan jōoingarwe ich iek jaaumienag phāpitarr iekpaiu.

³ Wajapcharan mag iekhan Ēwandamau ich Chaai igwiata mag phāpjim, maach Pör Jesucristo igwia. Maach muig eegarm khūn dëi āba sīeicheegpain, rey David khararr chaain ewagam khūn eeta sīi parhoobam khūnjö thaabachējim.

⁴ Mamu mag amau i thōotarrta deeu iiu phiidūtarr gaaimua, maimua Ēwandam Akhaar i dëi sīeewai ag jua theegau õor ajaug paajem gaaimua, ichta Ēwandam Iewaa chi jua thierrkha sīerrūmjā õrag khap apiejem.

5 Mag Jesucristoouta üu mæ jær auwia i iek jaaujemkha chitm, mag i iek jaau chitm gaaimua meupierram khuunau irigta udraa amach peerdu

inaa i ipierraam amkhiir.

6 Mag meupierram khuun a chirm aig, muan paarpata jaau chirm, paarjä ich Jesucristoouta ich denkha autarr aawai.

7 Mag paaar Romapienjä Êwandamau jäsene aajem khuun aawai päragta mug ësap phä deepüi chirm, paarjä i ðor aawai. Muan maach Aai Êwandamajä jéeunaa maach Pör Jesucristoogjä paaar köit jéeu chiraajem, paaar üu eeg oonaa paaar khöinnaa phë wai wënuramkhiir.

Pabloou Romapien oon mam khöchkhaajerr

8 Keena, deuem nem jaauju nawe pärag jaaukhim: Muan Jesucristo gaaimua ich mag Êwandamagta üu ajim a chiraajem, paachdüu ükhatar*r* iekta agtha ogduba durrum igwia deuem durram magwe paaar ëugar ðrau wajapha ig iyüu aajem paar.

9 Muan ãba Êwandam Iewaau maach peerdu aaujem iek warag ðrag khaphu apijuuta ëkha chiraajem. Magua, ich Êwandamajä khaphu sim, mua ichig jéeupierr chadcha paaar köit jéeujem.

10 Mag næm düi ðhab nawe paaar oom khöchag chiraajeewai irig jéeu chiraajem, paaar oon mæch püimkhiir, majä ichdüu mag khösi chirm khai mamu.

11 Mag paaar düi khiircha oom khöchag chirmun, paachdüu ükhatar*r* iek gaaita warag ubu paaukhamamkhiirau. Pari magamkhiiran, mæchdüu pärag Êwandam iek jaau chitm gaaimua

ich Ŋwandam Akharagta pāar dūi ichdēu khōsimjö apim khōsi chirum.

¹² Mam h wajapcharan mag pāachpaita mua jaau chitum gaaimua ub h khaba, agdaujö maach thumaam khunta khūir onee apim khōsi chirum, maach thumaam khunau ābam iekpaita ükha naawai.

¹³ Cristo gaaimua khodamnaan, mua pārag khaphu apim khōsi chirum, biek khapan machdēu pāar oon majujú aajemhu; pari magumjä agtha pōd maba chirum. Mam h ùuta pāar aar barkhiin, deeum durr maawai aajemjö, muan pāar eejā õor khapanaam khunagta warag Ŋwandam iek ükhapim khōsi chirum.

¹⁴ Mam h agtha mag khapanaam khunau ükhaba aawai dēbpaarta paraa chirumjö Cristo dūi mu chigaa chiraajem, thumaam khunag ich iek jaaumkhūir mu jūr autarrta ãaur khunagpai jaaum chiraawai. Mua jaauju aai chirum chi thethemnaanag, būrjā serbiiba khithēem khunag, khūirjug khaugkham khunag, khūirjug meraa khithēem khunag, thumaam khunagta jaauju aai chirum.

¹⁵ Maguata chadcha pāar jam Roma phōbör ee naajem khunagjā maach peerduajem iek jaaum khōchag chirum.

Jāga aajē maach peerduajem iek ükhaawai

¹⁶ Mag Ŋwandamau maach peerdu aaujem iek ūrwia ükha nūm gaaimuata thum chi mag ükha nūm khunanan ichdēu peerdu aaujeewai mu chan i iek jawaag būrjā chigaa aa khaugba chitum.

Iin chadcha nacharan judionaan eepaita jaaujee-jim. Magtarrta ĩ ewag pawia durr chaaur judionaan khabam khuunagpa jaaujem, amjā agjö peerdu^utkhamkhiir.

¹⁷ Mag maach peerduajem iek ükhaawaipaita Êwandamau maach chi ükha num khuun pekau chukhu apäajem, warrjā ich magta pekau chukhu narrjö. Ichdeu magju igwia nawe ich iek phäpitarr gaai jaauwai:

“Ar chi mu iek ükha num gaaimua buurjā pekau chukhu aajerrjö num khuunta mua ich mag much dernkha auju” a sim. *(Ab. 2:4)*

Jäga nu Õor Êwandam igbam khuun

¹⁸ Pari ar thum Êwandam ögkhaba i dau na maach inaam nem waunaa dich khapeen daijā nem agcha khaba aajem khuun gayan, ya Êwandam khiir machag burrimu sim, mag nem khaibgam waum khoochgau i i chaarta ūrjöjöopaijā khaba naawai.

¹⁹ Pari Êwandamau mag am gaai khiir machag meeju a simun, ichdeucha õrag ich jua oopi sim gaaimua i khaphu aju aai numta juau oghom mag khaugbamjö naawaiu.

²⁰ Chadcha Êwandam chan äbmuajā ooba aajem, pari amau wajapha khiirjukhiin, nem thum thanum irua wautarr oowiapai, “Äa, jägan chadcha Êwandam sim” aju aai num. Ichdeu mug durr ompaatarr aigmua ewag pawiajā merag chukhu sim, ichta chadcha Êwandam aawai warrgarwejā ichpaita ich mag jua theeg siirrum. Pari mag i jua oo numta, juau oghom i igjöjöopaijā khaba

aajem. Magua pōd amau, “Ēwandum sim khaugba naawaita mag ükhaba aajem” aju khaba nūm,

21 chadcha Ēwandum sim khaphu nūmta mag ükhaba naawai. Mag i sim khaphu nūmta, i khīrag eejā aba, ni amach nem ig nūm deejem paarjā irig üu ajim aba sīerrjēem. Magju khāai warag amachdēu nem parhoobam wau nūm gaaimua, khīrjugpata ār thūnūmuia sīi maadēu nem igmaphamta khīrju sīsidūm; wajapcharan Ēwandum iek atheem sīi edaramjöta sīsidūm.

22 Amachdēupain amau nem thum khaphu nūm aajem; pari mag khaphu m anūmta, khīrjug chukhumjō warag parhoobata nem wau nūm.

23 Mag naawaita maach ompaatarr Ēwandum ich mag thōojā khaugba sīerrumugta jēeubanaa warag nem parhoobam nem amachdēupai wau nūmugta jēeujem. Sīi maach dajēkhu khithēem khīrkha waunaa, nem ichpan khīrkha waunaa, nemchaain bū jayapamjōm waunaa, wa sīi jēbjā gaai jāau jēedū sīerrjēemjōo khāijā waunaa magumugta jēeujem, magumta amach ēwandam awia.

24 Pari amach mag thūnūm gaaimua Ēwandamau warag amag oobamjō apūiwia amach thāar ee nem khaigba wauju khīrju sīsidūmta warag uduraa amag waipi sim. Mag, amach wir aigpai chikham õor düijā sīi parhooba thūnūm gaaimua, maach chi bigaaum khūnta chigaa aajem.

25 Mag nūm dūi amau amach garmua maach Ēwandum chaarta isegnaa jūrr nem parhoobamugta ee thūnūm. Ich chi nem thum ompaatarragta jēeju aai nūmta, irigta jēeuba, sīi irua nem waumarragta jēeu nūm.

26 Amach mag nəm gaaimuata Ŋwandamau warag amag oobamjö sīi nem maach inaamjö sīsidumta warag ʉdʉraa amag waapi sim. Magphöbaadeewai chará chi ʉuinaphata amachdēu am aig emkhooin dūimjö thʉnʉm.

27 Maagwai chi emkhooijā ich agjö warag ʉuinjā igba, amach emkhooin aphata ʉuin dūimjö am khōchkha thʉnʉmua maach chi bigaaum khʉnpata chigaa apiejem, mag amachdēu waum aig maach inaamjö nem wau nʉmua. Mamʉ am jāg nəm paar chan Ŋwandamau am gaai jua thūu deebam.

28 Amau amach garmuata Ŋwandam igba naawai ich Ŋwandamajā amag oobamjö apūiwia sīi parhoobam khīirjug maadēu igmaphamta warag ʉdʉraa amag khīrjupi sim, magbaawai parhoobam nem wauju khabamta amach khōchagpierr waumkhīir.

29 Maguata sīi wir aig dich khapeen dūijā nem agcha aba, parhoobata thʉnʉm: dich ðor khabam dūi khapese, nem khaigbamjā thumta waum khōsi, chikham nemjā dich dēn apim khōsi, nem khaibag, chikhamnau nem wai nəm oowia agjö paarpam khōsi, juaujā chikham thōo, chikham dūi khujʉrnem, sēunem, chikham khaibag waaunem,

30 chikham jaaunem, chikham khīirchajā iekhaanem, Ŋwandamjā khōchkhaba, chikham serbiibag pheenem, amachdēupai amach thō iekhaanemnaa sīi nem atcharag, chikham khaibag wauju khīirjuanem, chaainjā dēnnaanau iekhaawai amachig khabamjö ipierraajā khaba,

31 Ŋwandum iek atheejā jüg khīchag, amach iekhatarrjā chadcha agjö aba, dich khapeenjā kha khōchkhaba, khīir aubaadēmjā khīir thūa ch̄uunaa dich khapeenjā dau aug khaugbata th̄unum.

32 Mag th̄unum̄n, amach mag n̄em paar jerba Ŋwandamau khīmie durr amach barkh̄uuiju khaph̄u n̄umta mag th̄unum. Pari maḡumta warag amach juu p̄haba, parhooba nem waunaa bigaum kh̄uunau amach dēnjö waauwaijā magta khōsi th̄unum.

2

Ñwandamau khaigbam kh̄uun d̄üi ichdēu ampierr aju

1 Pari ābmua khāijā, í chan magba chir̄um aju. Mam̄u pua chadcha mag khīirju chir̄um khai, ðor wajapham awiajā, m̄ iek ūrbá p̄ur̄g jaaukhem: Pua chikhamnaan jaauwai p̄uchpaita d̄üi wir aig jaau s̄ebahab, amau nem wau n̄umta p̄uchdēujā d̄üi waaujeewai. Magua pua pöd, “M̄ chan Ŋwandum dau na khaibag chukhu chir̄um” aju khaba sim.

2 Pari maadēu khaph̄u n̄em, Ŋwandamau ðor d̄üi amachdēu nem waaujempierr aajem. Magua maadēu khaph̄u n̄em, maḡum nem khaigbam waaujem kh̄uunnan irua amach khīircha jaaunaa ich juu machag āwatab khaba āwatpiju.

3 Pari p̄u, chikham igwia jāan mag s̄ierr̄um aa-jemta, p̄uchdēujā amau nem waaujem khīir ich agjö wauba aajeeb. Mag simta, ¿pua khīirjuawai p̄uchta Ŋwandum juu eemua peerduju a chir̄u? P̄u chan peerdubam.

4 Chadcha Ŋwandamau warre pu gaai mas deeба aajem. Pari mag puch chig aba aajeewaijā, puan puch wajapha siewaita mag puch chig aba aajempii sim. Pari pua khaugba sim, mag irua ûu pu dichba aajemun, puch khaibag isegwia ich jurmkhūirta mag pu chigjā aba sii warag oobamjō aajem.

5 Pari Ŋwandamau mag pu ig simta, puch jüg theeg gaaimua puch garmuata i igjā igba, sii warag ichdēu ðor i agkham ed amachdēu nem khaigba waaujerrpierr amach khūircha jaaunaa am gaai juu khūaba deeju edta puch gaai mas amkhūir ich khūir machag sii ãwat phiepi simjō sim.

6 Mag edta dich nem waaujerrpierr agdaujō ichdēu khap maach däi aju.

7 Ar ügthar öbérwia büurjā meeба ich mag wajapha w  n  rraju khūirju n  m däi Ŋwandamagta amach th   iy   apim kh  chgau warag nem wajapham appai wauju   khaajem kh  unan, irua ich d  nkha auju, ich mag ich däi w  n  rramkhūir.

8 Pari ar i igar khabanaa warag nem khaigbamta waum kh  chkhajem kh  un d  in, khūir machag th  n  muwa warre am gaai juu kh  abata irua deeju.

9 Magbaadeewai judionaan mag nem khaigba waaujem kh  unta wajap dau aug wauph  baad  m d  i ökhūirjug p  oma ajurau. Pari wajapcharan amach appaijā khaba, judionaan khabam kh  njā nem khaigbam waaujem kh  unan, thumta   hab ich agjō aju.

10 Mam   magju kh  ai judionaan ar nem wajapham waaujem kh  unan ügtharjā ich d  i wajaphata w  n  rrapiju. Mag n  m d  i   hab ichd  uta

am thö iekhanaa khõinaa ich dëi phë wai nãrraju. Pari irua magjujä judionaan dëipai khaba, thum judionaan khabam khãun awiajä nem wajapha waaujerr khãun däin ich agjö aju.

¹¹ Irua mag ãaur khãunpaita daupiinaa iwiir ãbam khãun kha isée khaba aajeewai judionaan awiajä chi khaigba nãm khãunan, judionaan khabam khãun dëi khaibag ãba thãnum, Êwandamau oowai.

¹² Judionaan khabam khãunau chadcha judionaan dënjo Moiseeu ley phä puatarr chukhu nãm. Mag chukhu naawai mag ley gayam iek khaugba pekau waaujerr khãunag Êwandamau mag iek igbaju. Pari ichiita amjä okhoob khaba okhooju, amach pekau gaaimua. Mamu mag Moiseeu ley phä puarri wai naawai ag gayam iek khaphu nãmta pekau waaujerr khãunganagan chadau, ag gaai jaau simjö ipierra khaba arr gaaimuata Êwandamau amag ag iek ëudawi warre am dau aphuu ajujä jaauju.

¹³ Wajapcharan mag ley gayam iek khaug chirawiajä ag ipierra khabam chan Êwandam na wajaug chukhu sim. Magarrau ûrwia ag ipierra simn chadau ich Êwandamajä wajapha sim a sim.

¹⁴ Pari jäg judionaan khabam khãunau Moisés ley chukhu nãmta, sii amach khîrjug eemuapai ag gaai jaau simjö nem waauwai, merag chukhu sim amachdëujä khaphu nãm, khani wauju aai nã wa waubaju aai nã. Mag nãm aig maata amachigan am leíu.

¹⁵ Maguata mag nem wajapha waauwai, mag leita amach khîrjug ee wai nãmjö aajem.

Mag naawai, khar nem wajapha waauwai wa khaigba waauwaijā, maguata amag jajaaukhamjö aajem, ūu sī wa khaigba sī. Mag amach khīrjug eepai jāga wēnūrraju aai nū a khaphū naawaita, maach i agkham edjā Ēwandamau Moisés ley igba, amachdēu khaphū ajerraupaita õor dēnjō warag am khaibag waumjö aju wa am kōit iekhamjö aju.

16 Maigtā mua mūg maach peerduajem iek jaauwai jaaujemjö, chadcha Ēwandamau ich Iewaa Jesucristoogta õrau meraa nem waunaa amach ödegpai khaigba khīrjuajerrjā dawaa amag jaaupiju.

Jāga nū judionaan Moisés ley wai nūm khūn

17 Mua jūrr judionaanag magkhim, mū iek ūrbat: Pāar iek mag pāarta judionaan aawai Moiseeu ley phā puarr ṫarkha nūmuata pāach peerduju anaabma. Magnaa, pāar meeunta ich Ēwandam õor aawai, ichiita peerduju awi pāachdēupai pāach thōojem.

18 Pāachdēuta irua nem waupim khōsimjā khaphūnaa mag ley gaai jaau simjō khanta wauju aai nū wa wauju khaba nū a khaphū nūm aajem.

19 Pāar iek mag pāachdēupaita mag ley khaugbam gaaimua dau khīsumjō nūm khūnijā jaau arrnaa sī khīchag eemjō wēnūrrum khūn būjā wūpūiju aai nūm aajem.

20 Wajapcharan pāachdēuta khaugbam khūnnag jaau khaugnaa khīrjug meraapaim khūnnagjā jaau khaug nūm aajem, mag ley gaai chadam iek phā wai naawai pāachdēuta nem thum khaphū nūm awi.

21 Ma chadcha magju aaima. Pari pāachdēu chikhamnag mag jaau nūmta, khan jāgwi pāachdēu jaaujemjō aba aajerramma. Pāachdēun òrag nem jīgkhapiba jaaujemta, jāgwi pāachdēun chadcha jīgkhaajerramma.

22 Pāachdēun pāach khapeenag chikham ህወንጻ waupiba jaaujemta, jāgwi pāachdēujā chikham ቃወንቻ waaujerramma. Pārau khōchhaba aajem, òrau amach juau nem waunaa maata amach ēwandam awi agug jēeu nūm oowai. Amau mag nūm aig chadcha khaigba sim; pari pāachdēu mag nūmta, jāgwi pārau amau amach ēwandamag jēuejem deg nem wajapham wai sīsidūmjā jīgkhaajē. ¿Mag nūmjā pekau khabá?

23 Pāachdēupain pāachdēuta mag ley gaai chadam iek phā wai nūm awi, aata wounjō thōojerram. Pari mag iekha nūmta, ag gaai jaau simjō khaba, Ŕwandum ichaaur nem wau nūm gaaimua jūrr bigaaum khūnag Ŕwandum ëugarta khaigba iekhapiejem.

24 Pāachdēu jāgju khapta ich Ŕwandamaucha pāar jōoin igwia ich iek phāpitarr gaai, “Pāach gaaimuata ar chi mū iek ükhaba nūm khūnaun warag mū ëugarta khaigba iekhaajem” a jaaubajieb.

25 Wajapcharan mūgta sim: Chadcha ar Moiseeu ley phā pūarr iek wajapha አዥርክሬ simūgan mehēu phūerbich nūmjā ነው sim. Pari mag phūerbich wai simjā mag ley አዥርክሬ sim chan, parta mag phūerbich nūmua Ŕwandum õorkha nūm ag dauchach ich gaai wai sim.

26 Pari magba mag mehēu phūerbichba ni ju-diojā khaba simuata mag ley gaai jaau sim wa-

japha ḫarkha siman, magan mehēu phaurbichba s̄iewajā, maata Ēwandumagan phaurbich simjō sim, ich dau na wajapha s̄iewai.

²⁷ Magua, Ēwandumau maach i agkham edjā chi mag ley gaai jaau sim ipierraasim uata, pāar dēnjo mag chi dauchach ich mor gaai chukhu awiajā, ich garmua pāar jaauwimucha jaauju, pārau pāachta Ēwandum õor awia irua jaautarr dauchachjā pāach mor gaai wai n̄umta mag i ley phā wai n̄um gaai jaau sim ipierraajā khaba narr aawai.

²⁸ Pārau khaugba n̄u, judiokha n̄um chan s̄ii maach dēnnaan judionaan aawai õor dakhīr dich jōoin i puuba wēnarrum khaba, ni s̄ii Ēwandum dēnkhā n̄um khūn dauchach wai chirum anumjā khabam.

²⁹ Judío chaar abarmān, s̄ii dich morta dauchachpiju khāai, Ēwandum dau na thāar wajapha n̄um. Mag n̄um aiguin chadau s̄ii judionaan i ḫarkha n̄umua khaba, ich Ēwandum Akharauta mag maach thāar wajaug api sim. Magta thāar wajapha n̄umān chadau, dichjōpaim khūnau khaba, ich Ēwandumauta chadcha maach ūu wēnarrum aju.

3

¹ Pari mag n̄umta ābmua khāijā, “Khan gaaimua magan maar judionaanta judionaan khabam khūn khāijā Ēwandum dau na ūucha n̄umma” wa “Khan wajaug s̄i, mag phaurbich n̄umua dich mor gaai dauchach n̄um” akhiin,

² jaauju pōoma thānum. Pari chadcha maachta deeum khūn khāijā ūucha n̄umān, maach mee-

unagta ich Jöoiraujā thumaam khūn athee ich iek phā deetarr gaaimuaau.

³ Pari magtarrta, Ɂjāg  aur khūnau  ukhamaphamjō nūmjāma?  Pārau khīirjuawai am mag nūm gaaimua ich Jöoirau aju aajerrjā chadcha magba sīi ich mag khīir okhooju khai?

⁴ Magju abá. Thumaam khūn nem sēunem awiajā ich  wandam chan sēu chukhu sīerraawai ichin iin nem agchata jaaujem. Maach khaibag jawaagjā ich mag sīerrūm igwi jōoi David kharar- rau  wandam iek gaai magjim:

“Pua  or khaibag jaauwaijā amau, ‘Puan nem agchata jaaubarm’ aju.

Chad khabam nem  rau pūch gaai thūawaijā pūchdēuta ganab khaba ganju” a phājim, “pūchta agpierra chitaawai.” (*Sal. 51:4*)

⁵ Pari mag maach khaigba nūm gaaimuata warag  wandam maachjō khaba agpierra sīerrūmjā maadēu khaphū nūm khai, magan  jāgāwa? Sīi parhoobam khūnau khīirjuajemjō khīirjukhiin, magan  wandamau pōd  or amach pekau gaaimua dau aphū apiju khaba sim aju aai nūm, mag pekau gaaimuata ich agpierra chitūmjā wajapha khaugpiejeeawai.

⁶ Pari ma chad khabam. Mag akhiin magan  wandaman agchajā khaba parhoobata nem wau sīerrūm akham.  wandam ichpa magta sīerrūm akhiin, jāga ichdēu maach i agkham edjā pāar khaigba naajim wa  u wēnurrajim khāijā aju maachig.

⁷ Wa magba  bmua khāijā pūaba, “Pari mag māch khaibag chirūm gaaimua jūrr mua  rag

Ēwandamau õor dëi agpierraar nem waaujem igwia i wajaugta phëpi chirumjö chirumta, jäga magum gaaimua ēwandamau mu dau aphuu apibarju” aju.

⁸ Pari mag amau jaau nümjö mag khaigba nüm gaaimua i wajaugta phëpimjö nüm khai, jägwi warag nem khaigbamta wauju khaba nu, magum gaaimua jürr ich mag i wajaugta phëmkhïir. Chi mag nüm khueunaun amachdëu mag khïirju nüm gaaimuata õrag jaauwajä, muan magta jaau chitum aajem, magum gaaimua mu eugar sëukha nem īgkham khôchgau. Pari chi mag nüm khueunan, ēwandam däi khujer nümjö nüm gaaimua, i juu machag äwatab khaba äwatju.

Maachin thum pekaupanau

⁹ Magan ḡmaachin jägata nümma? ḡMaach chi judionaanta judionaan khabam khueun khääijä ēwandam na wajapcha nu? Magjä khabam. Maachin, chaig mächdëu jaau chirarrijö, judionaan khabam khueun däi äba judionaan awiajä thum pekaupanau, ēwandam iek phä sim gaaai jaau simjö.

¹⁰ Mag i iek phä sim gaaai jaauwai, “ēwandam dau na wajapham khueun chan äbjä chukhum” a sim.

¹¹ “ēwandamau wajapha wënärrapi simjö chan äbmuajä i dënjo khïirjuba sim; äbmuajä i igmaphamjöta sim.

¹² Thumaam khueunaute i aar baarjem khæd isegnaa khæd khaibag garta wët thanum. Thumaam khueunta warag är thanuisim; i dau na wajapham khueun chan äbjä chukhum” a sim. *(Sal. 14:1-3; 53:1-3)*

13 “Jāgūm khūnan sīi chikham ēugar khaigba iekhaagpaita sīsidūm.

Sēukha nem jaaunem sīsidūm” a sim. *(Sal. 5:9)*

“Par iekhaupai chikham thōojem akhiin, jāgūm khūnaun nemkhierr dēnjoy ëor dajēk aju” a sim. *(Sal. 140:3)*

14 “Am iin, sīi chikham thōp iekhaagpaita sīsidūm gaaimua ihasimjöta sīsidūm” a sim. *(Sal. 10:13)*

15 “Sīi būr abarm gaaimua chikham thōjuuta khīrju sīsidūm;

16 amach wēnūrrampierr sīi ëor dau aphū apiju-
uta ēkhaajerram.

17 Amach mag nām gaaimua būrjā khōinaa wēnūrraju khaugba nām” a sim. *(Is. 59:7-8)*

18 “Ēwandam ökhö aju khīrjug chan būrjā khīr ee paba aajerram” a sim. *(Sal. 36:1)*

Magta phā sim ich Ēwandam iek gaai.

19 Chamug Ēwandam ley gayam mua jaaubarm chan oob pārau sīi āba judionaan khabam khūn atheepaita mag jaau chirūm amiet. Maadēu khaphū nām, mug iekhan maach judionaan atheepata mag phāpijim, maagwai Ēwandamau mug durr i agkham edjā thumaam khūn amach khaigba narr khap, Ēwandamau amach khaibag wauju jaaubarm ūurwaijā sīi khīu i iek ūrmkhīir.

20 Chi lein sīi maach pekau pōm khithēem khap apiegpaita ich Ēwandamau phāpitarr aawai mag uirkha narr gaaimuapai chan pōd Ēwandamau maachig, “Pāar pekau chukhu naawai mu dāijā iekkhōr chukhu nām” abaju.

Jāga Ŋwandumau maach kulp chukhu apäajē

21-22 Pari ū jūrr Ŋwandamau maachig khap api sim, jāga mag i dūi iekkhōr pōm nūmjō narrta pekau chukhu arr khūnjjō nūsi. Chadcha warrgarwejā ichdēu ley phāpitarr gaai jaaunaa sūi ich i jaaumienagjā ichdēu magju ich mag jaaupiejee-jim. Pari magjujā mag ley ṭurkha nūm gaaimua khabam ajim. ū mag pekau chukhu arrjō nūmān, Jesucristo iek thāraucha ükha nūm gaaimuata, judío wa judío khaba awiajā, Ŋwandamau thum mag pekau chukhu narrjō phē wai sim. Mag Cristo khurau khaba akhiin chan ni ābjā peerdubam;

23 thumaam khūnta amach pekau gaaimua amachdēupai Ŋwandamag amach isegpi nūmjō i warpta wēnurrūm, ichdēu waupim khōsim waujōjōopajā khaba.

24 Mag Ŋwandam warpta wēnurrūmō naab mamā, í thumaam khūn dūi wajapha khitaawai mag dichdēu nem ajapha wau nūm paarjā khaba, ich garmuata mag maach i dūi iekkhōr pōm narrjā igba, Jesucristo gaaimua maach pekau chugpaawia iekkhōr chukhu sūi ich dūi dau parii apiejem.

25 Warrgarwe ichdēu ñor peerdu aaujeewai chadcha ñor pekau wau nūmjā oobamjōta am aaujeejim, ich Iewaa pāi nūm ora. Pari ū ya Ŋwandamau mag Jesucristota ñor kōit thōmkhūir pūibarmua maachig khaphā api sim, chadcha warrgarm khūnjjā auju aai sīejim. Pari mag auju aaya apiegan Cristo meewia ich bag ārbarmua ichta ñor pekau chugpaajem khapijim, ich Ŋwandamau.

26 Mag, warrgar aajerrjö ūsjā chi Jesús iek ükha nūm khūun chan ya tag kulp chukhu nūm aju aai sim ūwandamau, chadcha am khaibag paarjā Jesuu üdūraa ich thōopitarr aawai.

27 Mag khai magan Moiseeu ley phā pharr ürkha nūmuata kulp chukhu nūm awia pōd dich thōju khaba nūm. ūwandamau mag maach kulp chukhu apūi simūn, mag ley ürkha nūmuua khaba, āba Jesús iek thāraucha ükha nūm gaaimuata mag maach kulp chukhu apūi sim.

28 Wajapcharan maan mūgta sim: ūwandamaun Jesús iek thāraucha ükha nūm khūunta ya tag kulp chukhu nūm a jaaujem. Irua mag sīi ley gaai jaau sim iekta ūrag ürkhapi jaauba sim, ich dūi amach pekau gaaimua kulp chukhu nūm a jawaag.

29 ¿Wa pārāu khīrjuawai ūwandam sīi maach judsonaan dēnpaí, warrgarwejā maach jōoinagta ich iek phā derr aawai? ¿Í īchab durrpierram khūun ūwandam khabá? ¿Mag iek maach jōoinag phā deetarrjā thumaam khūun athee khabajī? Chadcha ichpaita durrpierram khūun ūwandamma.

30 Tag ūwandam chukhu āba ich appaita sīerrūm. Ichdēupaita chadcha Jesucristo iek ükhaa chaar ükha nūm khūunan, judío wa judío khaba awiajā, magumjā igba thum āba ya būrjā kulp chukhu narrjö apāajem.

31 Magan jāgāwa. Mag maadēu ükhaa chaar ükha nūsiewai, ¿mag ley maach athee tag baleeba aadēp sīeb? Baleeba sīsim abá. Mag baleeba apiju khāai, mag ükhaa chaar ükha nūmuata warag ürcha i balee pi nūm khabáwa, warrgarwejā ich

magta Ŋwandumau ükhapi jaaujerr aawai.

4

Jäga Abrán Ŋwandam dau na pekau chukhu arrjö s̄isij̄

¹ Päädë kh̄irjubat, jäga warrgar maach jöoin Abrán khararrjā pekau chukhu arrjö s̄isij̄ Ŋwandam dau na.

²⁻³ Ŋwandamau oowai jöoi Abrán ich dau na nem wajapha waaujerr gaaimuata kulp chukhu apüimuan, Abranau wir aig ich thö iekhaju aai s̄iekham. Pari Ŋwandam iek phä sim gaai jaauwai, büürjā chaain chukhu n̄um ee, Ŋwandamau ichig chaain khapan apiju jaautarr iek ükhabaawaita Ŋwandamau i khaibag isegpüwi i tag kulp chukhu apüijim a sim, s̄ii mag ükhatar paarpai. Magua pöd irua Ŋwandam dau na ich thö iekhaju khaba s̄iejim, mag iekhaag nem wautarrjā chukhu arr aawai.

⁴ Maadëu khaph₧ n̄um, õor phidkhapiwi phag n̄um chan s̄ii par dee n̄um khabam. Mag phagbarm₧n ich phidkhatar paarta phag n̄um₧n, ichita irig phagab khaba phagju aai naawai.

⁵ Pari Ŋwandamau ich iek ükhaa chaar ükha n̄um kh₧n pekau chugpaa n̄um chan mag khabam. Amau amach igamkh̄ir nem wajapha wauba aa-jerr awiajā, pari amau ãba Cristoouta chadcha amach peerd₧ auju aai sim awi amach th̄raucha ükham₧n chadau, mag ükha n̄um gaaimuata ag najā pekau chukhu arrjö apüiju.

⁶ Mag, am nem wajapha waaujerr paanjā khaba, s̄ii am pekau Ŋwandamau chukhu arrjö abapüim

khuun onee num igwiata jooi David khararraujaa
jaaujim.

⁷ Mag irua phattarr iek gaai mag sim:

“Ar Ŋwandumau am khaibag chugpaawi amau
peku waaujerraa igba abarm khuunta
chadcha onee num.

⁸ Ar maach Por Ŋwandamau amach mag khaigba
narraa wajapha waupuinaa tag magum
iekaa igba abarm khuunta onee aju” a pha
sim. *(Sal. 32:1-2)*

⁹ Mag simta, ɿparau khiirujuawai, mag onee aju
anumjaa sii judionaan meheu phurbbich num
khuun atheepai khai? Wa ūchab judionaan khabam
khuun atheepata jaau siiwa. Chaig muchdeu
jaau chirarraa, mag Ŋwandamau jooi Abranjaa ich
mag peku chukhu aajerraa wajaug paapuijim
anumn, ichdeu thraucha ɿkhatarr gaaaimua ajim.

¹⁰ Pari wajapha khiirjubat. ɿJaagwaichata mag i
wajaug paapuijii? ɿMeheu phurbbichtarr khur, wa
ag nawe? Ag nawe khabajieb.

¹¹ Mag phurbbich numta chi dauchach ajim,
thraucha ɿkhabaawai ich Ŋwandamau wajaug
paapuinaa peku chukhu aajerraa apui num den.
Magtarr aawai ich jooi Abranta judionaan denjoo
mag meheu phurbbichba naawiajaa pari thraucha
ɿkha num khuun porkha ssijim. Magta ūchab ewag
pawiajaa ɿkhaa chaar ɿkha num khuunan ich mag
jaar aajerraa ūsjaa Ŋwandamau wajaug paapuijem.

¹² Mag phurbbichbarmua ūchab ichta mag
phurbbich num khuun porkha ssijim, majaa
pari ichdeu ɿkhatarraa ɿkha num khuun den
mamu. Pari mag phurbbich wai naawiajaa, ichiita

Abranau ich dën phürbichju nawe ükhatarjö, amaujä thärauchata ükhaju aai nüm.

Êwandamau ichdëu magju atarrjö ajuun ich iek ükha nüm khün düita magju

13 Êwandamau Abranag jaauwai, i chaain ewagam khünagta irig deeju arr durr jüapiju ajim. Pari irig mag jaautarr chan mag süi Moiseeu ley werpüarr uürkhajerr gaaimuajä khaba, ich Êwandamau ichig magtarr chadcha ükhatarjö aawaita mag deeju jaaujim. Mag ich iek ükhabaawai büurjä pekau chukhu arrjö Êwandamau i wajaug paapüjim.

14 Mag süi ley uürkhünta irua mag wajaug paapüejem akhiin, magan parta Êwandam iek thäraucha ükhaajeekham. Mag ichdëu ley deetarr uürkhüawaita mag maach wajaug paajem akhiin, magan maach düi magju a jaautarrjä pöd magbakham, äbmuajä pöd ag gaai jaau simjö thum uürkhüauba aajeewai. Magua, ley uürkhü nüm gaaimuapai chan õor peerdübam.

15 Lein warag Êwandamau õor gaai jua khüaba deeju khap apiegtä sim, ley paraam aigjä ichiita õrau pöd ag gaai jaau simjö aba aajeewai.

16 Magua mag Abranag jaautarrjö maach düijä wajapha ajuun, i iek chadcha ükha nüm gaaimuapaita magju. Mag gaaimuapai aawai maach peerdü aauwaijä õrau khaphü aju, dichdëu nem wau nüm paar khaba, äu ich garmuata maach peerdü au sim. Mag süi ükha nüm gaaimuapai aawai, ewag pawiajä maach mag ükha nümua

Abrán chaalinkha nám khuuñauta aub khaba auju,
Ēwandamau deeju jaautarr.

17 Irig mag iekhatarr jaauwi ich Ēwandam iek phā sim gaai, “Pu mua chadcha õor durrpierram khuuñ aaikhapiju” a sim. Mag iekhatarr Ēwandamauta õor mee s̄sid arrjā phiriutkhanaa nem chukhu arr eejā ompaa aaujem iekta ükhajim Abranau.

18 Ēwandamau ichig magtarr aawai, ya jöoiraa pamta chaaijā chukhu narr āba, Abranau chadcha ich chaai paarpaju khaphu s̄sijim, ichta mag õor pōm durrpierr thuuñisiju khuuñ aaikhaju igwi, Ēwandamau ichig, “Pu chaain khapaana chitaju” a jaautarrjö.

19 Irua khaphu s̄ejim, ichjā jöoiraanaa i ūan Sarajā ūanaa khitarr aawai amach pōm wēn̄rrabaju. Pari mag jöoiraa s̄ierr awiajā irua khaphu s̄ejim, Ēwandamau ichig jaautarr aawai ich chaai chukhu meebaju. Magua mag peer cien años s̄ierr āba, Abranau āba ag iekta jüg thōba wai s̄sijim.

20 Irua mag “Mua ükhabamjā” aba, s̄iī Ēwandamau ichig chaai deeju atarr chadcha paarpajuuta warag khūirjuna, “Puan puchdēu nem magju atarjā chadchata wau s̄ierrum” aajeejim Ēwandamag, i thō iekhamamua.

21 Irua khaphu s̄ejim, chadcha Ēwandam jua theeg sim, ichdēu nem magju atarr wawaag.

22 Ichdēu mag khaphu ükha s̄ierr gaaimuata, Ēwandamau ich iek phātarr gaai jaau simjō pekau chukhu arrjö i wajaug paapüijim aajem.

23 Mag Abranau ükhaa chaar ükhatarr gaaimua

Ēwandamau i kulp chukhu paatarr jaau nūm chan i appaijā khaba,

²⁴ ewag pawia maachjā agjö kulp chukhu paapüiju khūn igwiapata mag phāpijim Ēwandamau ich iek gaai. Wajapcharan mag maach Pör Jesūs phiriu autarr ag Ēwandam gaai thāraucha ükhaawaita īchab ich Ēwandamau maach pekau chugpaawi kulp chukhu narrjö maachjā aaujem.

²⁵ Mag maach Pör Jesuuta Ēwandamau maach pekau paar õrag ḥd̄raa thōopijim, mag thōotarrra deeu phiriu athamua maach pekau chugpaapääig.

5

Jāga nū īs pekau chukhu arrjö wajaug paapüiwi

¹ Mūchdēu jaau chirarrjö, maachdēu thāraucha Jesucristo iek ükha nūm gaaimua Ēwandamau maach pekau chukhu narrjö wajaug paapüijim. Magua ya īsin maach i dūi khōināa nūm maach Pör Jesucristo gaaimua.

² I gaaimuata īchab Ēwandamaujā maach dūi wajapha aajem, i iek thāraucha ükhaawai. Mag nūm gaaimua īchab onee nūm, ich mag wajaug sīerrūm dūita wēnūrraju khīirju naawai.

³ Pari mag mūg atag i dūi wēnūrraju khīirjuwiapai khaba, mūg eegarwe maach dau aug waauwaijā ich mag onee naajem, magūm gaaimua warag maach thāar phīiupiejem khaphū naawai.

⁴ Maagwai mag thāar phīi naawai mag dau aug wau nūmjā āwatju khaphū āwat nūmta Ēwandamau oowaijā ū sim. Mag gaaimuajā onee naajem. Mag Ēwandamau maach ū oo sim khaphū

naawaita warag mag i khīircha oo wai wēnūrram khōchag thānūmjā ogduba aajem.

5 Mag i khīircha ooju khīirju nūmūn, ich Akhaar maachig deetarraujā chadcha ichdēu maach daupii wai sim khaphū api sīewai ichiita i oob khaba ooju khaphū nūmūu.

6 Dich juapadamaupai chan pōd dich pekau eemua öbēraagjā jua theeg chukhu narrta, mag i oob khaba ooju khap amkhīrta Cristo bēewia maach thumaam khūn kōit meechedjim, magbar-mua maach chi khaigbam khūn peerdu awaag.

7 Pārau khaphū nūm, chadcha thethe sim, sīi ābmua ḥdūraa chikham kōit ich thōopiju. Ich khīrau chan, Ēwandam iek gaai jaau simjō nem ajapham appai waaujem kōit awiajā, ābmuajā ḥdūraa ich thōopibaju. Tale sīi woun wajaug sim paran ābmua khāijā ich thōopiju; pari mag awiajā mag nūm anūm chan wajappai ūrba aajem.

8 Pari Ēwandamau magbajim maach dāi. Maach pekau pōm nūm āba, Cristo pājjim maach kōit thōmkhīir. Mag pūibarmuata irua ich garmua chadcha maach khōsi sim khap apijim.

9 Mag, maach khaigba narrjā igba Cristo maach kōit meetarr gaaimua ya i dāi kulp chukhu naawaita, i gaaimuata īchab Ēwandamau maach i agkham ed maach gaai ich khīir machag meeju arrjā ūu maach jua khāpūiju, ya būrjā pekau chukhu arrjō naawai.

10 Warr maach pekau ee wēnūrraajeewain maachin Ēwandam dāi iekkhōr pōmta naajim, maachdēu i igba narr gaaimua. Pari mag Cristo maach kōit meetarr gaaimua Ēwandam dāi maach

khōināa api sim khai, magan ich iiu phiidutarr gaaimuajā īchab maach aub khaba ich aar auju, ya ēwandam dūi khōināa wēnurraawai.

¹¹ Pari mag ich aar aujupajā khabam. Maach Pör Jesucristoou ēwandam dūi mag maach khōināa apitarr paarjā irig üu ajim anaa ich ēwandamta thö iekhaajem, onee naawai.

Adanau ðor okhoopitarr, jūrr Jesuu peerdu aau-jem

¹² Ich jägta ajim īchab warrgarjā: Ich mag Jesucristo meetarr gaaimuapai maach peerduajemjö, ðor äbpai pekau wautarr gaaimuata īchab thumaam khūnta ewag pawiajā pekau paarpagkhajim. Mag pekau gaaimua chi nacha pekau wautarr wounjā meetarr aawai maach ewagam khūnjā agjö thumaata ö deejim, thumaam khūnta pekau wau thūnaawai.

¹³ Ley chukhum aig parhooba nem waauwaijā magum paar iekhaba aajeeb mamu, Moiseeg ēwandamau ley phäpiju nawe ichiita ya chi pekaun s̄ejim.

¹⁴ Mag chi pekauta warrgurwe s̄ierr aawai Adán s̄isierr aigmua khīeb Moisés s̄ierr jaarjā mag pekaúata ewag pawiajā ðor thum dajēgpi wai s̄isjim. ēwandamau Adanag ich khīircha jaautarrta i ichaaur awia pekau wautarrjö ewagam khūnau chan amachdēucha waubajierrab mamu, ichiita amachdēu nem wauju khaba nūm khaphu narrta waujim. Mag wautarr gaaimuata amachdēujā ich ēwandamaucha jaautarrta ichaaur abarmjö pekau waujierram.

Wajapcharan mag Adanau nacha khaigba arr gaaimuata õor thum dajék n̄asierrjö, nassi pawia Cristo b̄eewaijā i meebarmaa gaaimuata īchab jūrr õor thum peerduju aai n̄isijim.

15 Mam̄ mua mag chirum aig chan mag Adanau pekau wautarrta ewag pawi Ēwandamau maach athee ich Chaai p̄uitarrjö ū sim aba chirum. Nacha ich Ēwandamau woun ompaatarrau, wajapcharan Adanauma, i iek ūrba i ichaaur awia pekau wautarr gaaimuata ewag pawiajā thumaam kh̄unta ö deejim. Pari mag thumaam kh̄unta khēch n̄um oobaawai, Ēwandam maach düi wajapha khitaawai, jūrr maachig regalo wajapcharamta sīi par deebarmjö ajim, ich Iewaa Cristo p̄uibarmua. Cristoou maach thumaam kh̄un iiu aum khōchgau maach kōit ich thōopibarmua ichdēu nem wauju aai s̄ierr atchata waujim.

16 Mag warrcha õor ābpaimua pekau wautarr gaaimua thumaam kh̄unta Ēwandam dāi iekkhōr paarpapijim. Pari mag iekkhōr pōm ich dāi paarpatarra, am pekau pōm th̄narrjā igba, thumaam kh̄un kōit meemkhīl Cristo p̄uitarr gaaimua pekau chukhu narrjö deeu wajaug paapüijim.

17 Iin chadcha ābpaimua mag pekau paarpatarr aigmua ich chi pekauta nem jua theeg s̄isijim, ichdēuta õor thum dajék aag. Pari Ēwandamta ag khāai jua theegcha s̄ierraawai agjö woun āb mag pekau paar maach kōit ȳduraa ich thōopitarr gaaimua magum thum pōdpüiwia, õorjā wajaug paawia pekau chukhu arrjö apäajem, ajapcharan

Jesucristo gaaimuama. Mag ich thõopitarran, mag ud̄raa amach wajaug paapi n̄am kh̄unta ich dēnþö nem khaigbamjā thum pödpääijem kh̄unkha wēn̄rramkh̄ir ajim.

18 Wajapcharan jāg Adán ich appai pekau wau-tarr gaaimua thumaam kh̄unta Êwandum d̄ü iekkhōr paarpatarrjö, īchab Jesucristooouta ich Aai ipierra maach kōit ich thõopitarr gaaimua mag iekkhōr pōm narrjā magba arrijö apääijem, ich mag wēn̄rramkh̄ir.

19 Wajapcharan äbpai mag Êwandum iek ūrba i ichaaur arr gaaimua ðor pōmta pekau paarpagkhapitarrjö, ich agjö īchab äbmua üu ich Aai ipierra maach thumaam kh̄un kōit meetarr gaaimua ðor pōmta agjö wajaug paawia pekau chukhu narrjö n̄isiju.

20 Warrcha Êwandamau ley deewain, ðrag amach pekau wau n̄am khap amkh̄irta deejim. Pari magbaawai mag amach pekau wau n̄amjā khaph̄u n̄umta warag athuuchata khaibag aphöbaadëm äba, ich Êwandamaujā ich jāg ðor dau aug khaug paraa khitaawai, īchab amag wajapcha khaph̄u apijim, ichdëu am peerd̄u auju aai sim.

21 Warr jāg pekau ðor meepieg ichta jua theeg ürpai s̄ierrjö, īsjā īchab Êwandum jua theegta jūrr ag kh̄äijä ürpai sim, maach Pör Jesucristo gaaimua mag maach pekau pōm narrta chugpaapüiwia jūrr ich däita ich mag i dēnkhā wēn̄rramkh̄ir.

6

*Pekau wawaagan maachin chi meemjö n̄am,
mam̄u Cristo athee nem wawaagan iilu n̄am*

1 Mag pekau athuucha waauwaita Êwandamau maach däi wajapcha aajem anaawai, magan ɿwarag ich magta pekau wau wénurrajupá, mag pekau wau nám Êwandamau chugpaapüpkhampierr chadcha ich maach däi wajapha khitam khaba aag?

2 Mag khabam. Jesucristo däi naawai tag pekau waumaaugau ya maach chi khéchamjö nümta, jāga mag bürjä dich khaibag püaba agtha pekau wau wénurraju aai nám abarju.

3 Pärau khaphä nám, Jesucristo iek ükhawia maach i thär gaai pör choowi i dënkhä nám khüenan ya i däi õor äbpaimjöta nám. Mag naawai tag pekau wauba aagjä warre i däi äba khéchtarrjöta nám, ɿma pärau khaugba ná?

4 Wajapcharan mag maach pör choo nám aig, warre Cristo düita äbam jëbdegpai bëppüitarrjöta nám, tag pekau waujujä khaugba aag. Pari mag meebarmjö arran, sii tag warramjö nem khaigbam wauba aagpai khaba, jürr ich Cristo simjöta wénurraagau. Wajapcharan Êwandamau ich Chaai phiriu autarrjö, maachjä ich athee iiu phiidubarm khüunjöta api sim, äba ichdëu khösimjö wénurramkhii.

5 Mag nem khaigbam waumaaugau Cristo düi äba meetarrjö naawai agjö i däi äba phiidubarmjöta nám, jürr nem wajapham appaita wawaag.

6 Magua, maadëu khaphä nám, warr maach Cristo däi khaba naawai dich khöchagpierr nem wauju khüirjug wai narrjä ya ich Cristoou ich däi äba pakuls gaai meerpbapüimjö ajim, magbarmua

magum khūirjug warre juu theeg chukhu aadeewai tag mag pekaúgta dich khāai ürpai apiba amkhīr.

⁷ Chadcha maach meewai chan tag nem waujujā khaugba aadeejewai pekaúajā maach ogdūpāaijem, ya tag ich ipierraa abaju khaphu siewai. Ich agjöta sim īchab Cristo dāi meebarmjö aawaijā: pekaúa pōd maach dāi iek theeg chukhu sim.

⁸ Mag ya maach Cristo dāi khēchwi nūmjö naawai maadēu khaphu nūm, maachjā īchab ich Cristo simjöta wēnūrraju, pekaúgta udūur dich ürpapiba.

⁹ Maadēu khaphu nūm, Cristo iiu phiidūtarr aawai tag meebam; í tag maach dajēkhum khūunjö khaba sīsim.

¹⁰ Cristo meetarran, õor pekau paarta meetarr aawai, chi pekau jāg ichdēu õor dajēk aa-jemjā warre ich Cristo garmuata pōdpūijim. Pari mag meetarrta deeu iiu phiidūwia sīerrūmūn, ich gaaimua jūrr ūragta Ēwandam thö iekhamkhīrau.

¹¹ Mag pāar ya Cristo ich garmua mag pekau pōdpūitarr dūita naawai tag pekau waumaaugau ya chi khēchamjöta abat. Magarrau Cristo dāi nūm gaaimua Ēwandam athee nem wajapha wawaagan chadau jūrr khīir ubagta abat.

¹² Pekaúg chan oob udūraa pāach gaai ürpapimiet, sīi warrgar pāachdēu nem waum khōsimpai waaujerr wawaag.

¹³ Nem khaigbam wawaag chan ni būchkhun awiajā oob pekaúgta pāach gaai udūur apimiet. Mag khāai Ēwandamagan chadau pāachta sīi kha-japham nem juu choogjemjö idēu pāach dāi ichdēu

ampierr apibat. Ya pāar mag nem khaigbam wau wēnūrramaaugau, Cristo dūi āba meewia deeu iiu phiidūwi naawai, Ņwandumagta pāachdēupai warre pāach thum thūsīebapüt.

¹⁴ Pārau magta amēn pekau chan būurjā pāar dūi iek theeg chukhu sīsiju. ¿Khan jāgwi? Pārau sīi pāachdēu khīrju nūmjō Moiseeu ley phā p̄uatarr uūrkha nūmua khaba, āba Ņwandamau ich garmata pāach pekau ee wēnūrrapimaaugau üu pārag khīrjug dee sīewaima.

Ēwandum chogkha naawai nem agchata wauju aai nūm

¹⁵ Mag, mua Moiseeu ley phā p̄uatarr uūrkha nūmua khaba āba Ņwandam maach dūi wajapha khitaawaita maach peerdu aaujem a chirūm aig, ābmua khāijā, Ņwandamau maach chig abaju awi, “Magan warag pekau wauju aai naabahab” aju. Pari magjā khabam.

¹⁶ Magju khāai wajapha khīrjunaata nem waubat. Pārau pāachdēuta jaauju aai nūm, ¿pekaúgta uduur pāach ürpapim khōsi nū, okhoom iek okhoog, wa Ņwandam chogkham khōsita nū, i ipierr nūmua i aar öbēraag? Pāachdēu igbarmta pāar pōrkha sīsiewai maguata pāar ich chogkha wai sīsiju.

¹⁷ Warran pāran chadcha pekau chogkha nūmjōta naajim, pāach khōchagpierr nem waaujerr gaaimua. Pari īs jūrr pāar gaaimua Ņwandumagta üu ajim a chirūm, pāachig jāga wēnūrraju aai nū a jaautarr iekta pārau thārauchata ükha naawai.

18 Mag pekau juu eemua Ŋwandamau üu pāar peerd& autarr aigmua ũsin pāran jūrr i chog-naanau, ichdēu nem khōsimjö nem agchata wau wēnurraawai.

19 Mua mag chikham chogkha n̄m jaau chirumun, s̄i cha m̄chdēu jaau chirum wajapha khaph& amkh̄irta mag ejemplo pārag jaau chirum. Magba akhiin pārav pōd khaugbaju, khanta mua jaau chir. Mag m̄chdēu jaau chirumjö, ich jāg warr s̄i pāach khōchagpierr nem khaigbam waaujerr gaaimua pekaúgt aduur pāach ürpapiejerrjö, ũchab ũsjā warre pāachdēupai pāachta thum Ŋwandamag thaslebapüit, ichdēu khōsimjö nem wajaphata wau n̄muua chadcha i ūorkha āba i atheepai wēnurraag.

20 Chadcha warr pāar s̄i pāach khōchagpierr nem wau n̄m gaaimua pekau chogkha n̄mjö naajee-wai chan Ŋwandamau waapi jaau simjö waujuā kh̄irjuba aajeejim, agtha i ūor khaba narr aawai.

21 Pari ūs ewag panaa oowai, khan wajaug s̄lejī mag khaigba wēnurrarr. Ante ūs magum kh̄irjuawai warag maach chigaata sim, mag dich nem khaigba wau n̄m gaaimua s̄ita warag maach okhoopiejeeawai.

22 Pari ūs chan pāar warr pekau chogkha narrjö khaba n̄m; ūsin pāran jūrr Ŋwandam chog-naanau. Pari mag i chogkha n̄m&n chadau ante maach athee wajaugta sim, mag n̄muata i ūorkha i atheepai wēnurranaa i aar öbērwi i d̄ai naaimaju aawai.

23 Pekau chogkha n̄mjö n̄muuan s̄i warag maach okhoom iekta okhoopiejem. Pari jūrr

Êwandamau ich chogkha wënʉrrʉm paar maachig deeju jaau simʉn, ügthar pawiajā ich mag ich dūi phē wai sīsijuuta jaau sim, maach Pör Jesucristo dūi ñor äbpaimjö naawai.

7

Cristo dēnkha nʉmʉn ʉui jaai paraamjöta sim

¹ Cristo gaaimua khodamnaan, pārau ley khaphʉm khʉʉn aawai pārau meraa khaba nʉm, lein maach iiu durrum orapaita maach dūi iek theeg sīejem.

² Pāadē khīirjubat: ʉhi jaai paraamjā ich agjöta sīebahab. Ley gaai jaauwai, chi jaai meebam aiguin ich jaai gaai jügadau jü simjöta sim anʉm, pʉaju khaba. Pari chi jaai meebaadeen chadau mag jü simjö sīerrta ēedʉbaadēmjö sim, tag jaai chukhu aadeewai.

³ Pari mag jaai paraa simta deeum emkhooi dūi khapes amʉn magan pekauta waubarm, ich jaai khabam dūi aawai. Pari chi jaai meebaadeen chadau ya deeum jaai auju aai sim, mag ich jaai gaai jü simjö sīerrjā ya ēedʉbaadēmjö sīewai. Mag, khoopawia ich ap sīsimta jaai au simʉn magan pekau khabam.

⁴ Khodamnaan, pāarjā ïchab ich agjöta naabahab: Warran leita pāar jaaijō sīejim. Magua ichiita pārau ag gaai jaau sim ipierraab khaba aajeejim. Pari tag pekau waumaaugau ya pāar Cristo dūi meetarrjö naawai ya mag ley pāar dūi tag iek theeg chukhu sīsim. Ya ïsin pāran jūrr Cristo dēnēu, ar meewia deeu iiu phiidʉtarr dēnma. Mag i dēnkha naawaita Êwandam dau na nem wajapha wau wënʉrraju.

5 Warr maach parhoobam khñnjö sii dich pekau ee wñnrraajeeawai leiu maachig nem parhoob waupiba jaau sñejim. Pari magtarrta nem khaigbamta waupi jaautarrjö warag parhoobam nemta waum khñchkha phöbaadëwi sii okhoo naisijim.

6 Pari mag narrta is jñrr nem khaigbam waumaaugau Cristo d*ä*ba meewi naisimjö nñm. Mag Cristo d*ä*bi meebarmuia isin maachin *ä*ba ñwandam chognaanau, ya mag leita maach khñai ürpai khaba sñewai. Pari mag i chogkha nñm chan mag ley gaai jaau sim uñrkhñma khaba, ich ñwandam Akharau wñnrrapi jaau simjö wñnrramuata mag i chogkha nñm.

Pabloou ich pekau khaug autarr

7 Mag khai, ñmagan ñwandamau ley deetarran pekaupá? Mag khabam. ñwandamau ley deetarr chan pekau khabam. Pari mag ley khurau khabamuan, mñch pekau paraa chirñmjä khaugba chirakham. Mag ley gaai “Oob chikham nemta pñch dñn apim khñsi am” aba sñekhiin, mua bñurjä khaugba chitakham, magpai nñmua pekaukha öbñer sim.

8 Pari mag ley khaug athamjö abaaawai chi pekaúata warag mñrug chikham nem khñsi aju aai khaba chirñmpata warag khñchkhapibarmjö ajim. Pari ley chukhumuan magbakham. Wajapcharan ley chukhum aiguin, pekaun sii iek theeg chukhuta sim, nem khaigbam maachig waupieg.

9 Warr agtha daumeraa chiraajeewain mñch pekau wai chirñmjä khaugbata chirarr aawai mñu chirajim. Pari maimua ya mñchdñeu chi ley gaai

jaau sim khaug athaawaita, īchab mag māchdēu nem wauju khabamta waum khōchkhakhakham gaaimua

¹⁰ warre māch okhoo chirāmjā khaphū chirsijim. Magta ajim. Wajapcharan māchdēu khīirjuawai, mag ley ṫarkha nāmuata māch peerdu aujupii chirajim; pari magtarrta jūrr ich ag leíupai warag māch okhoojuuta mārūg jaaubarmjö jaaubaawai

¹¹ mua khaphū aadējim, chi pekaúata sīi māch khūgurbarm. ¿Pari jāga magjī? Par ley thum ṫarkha aubaju ṫarkha chitarr gaaimuama. Wajapcharan mag ley thum pōd ṫarkha aubam gaaimua, warag pekau wau chirāmuata mua khaug athajim īchab, chadcha māch okhoo chirām.

¹² Magua khaphū abat keena: Ēwandamau ley deetarr chan pekaujö khaigba khaba sim, ich Jōoiraucha deetarr aawai. Mag lein chadcha chi wajaphamūu, ichdēu nem khōsimta waapi jaunaanā maach ṫu wēnūrramkhīrta deetarr aawai.

¹³ Magua, ley gaaimua chan mā okhooba, pekau gaaimuata okhoo chirajim, leíu wajaug jaau sim chaaur sīi māch khōchagpierrta nem wau chitarr gaaimua. Pari mag ley gaaimuata īchab mua khaphū aadējim, pekau chadcha nem wajapham khaba sim. Wajapcharan Ēwandam iek gaaimuata maadēu khaphū nām, pekau chadcha athuuchata khaigba sim.

¹⁴ Maadēu khaphū nām, ḫgtharmuata ley deejim. Pari muān sīi ich māig eegarpaimūu. Mag chiraawai pekauta wounjö māch pōrkha wai chitāmjö, irua nem khōsimta wau chitām gaaimua i chogkha chitām.

15 Khaugbam khar mh jāga chiraajem khai. Pari mach imeerba, chadcha Ŋwandamaujā khōsinaa machdēujā nem waum khōsimta wauba, agtha nem khaigbam machdēu waumaphamta waaujem.

16 Mag leiu waupiba sim nemta machdēujā waumapha chirm aig, magan mach paarmua mag ley wajapha sim a chirm.

17 Magua machdēu khōchkhabam nem wau chirm aig, sii juau ogthom khabam. Magm wau chirm chan machdēucha khaba, mach d*ai* thaabatarr pekau mh gaai ürpa simuata mag waipi simjö aajem.

18 Mua khaphh chirm, mag chirm aig chan b*ü*hrjā thāar wajaug chukhu chirm Ŋwandam dau na. Magua, nem wajapha waum khōsi chirmjā pōd wauba aajem.

19 Magju khāai mag nem wajapha waum khōsimjā waubanaa nem machdēu waumaphamta waaujem.

20 Pari mag machdēu nem waumapham waauwijjā, sii mach khīrauta wauba, mach d*ai* pekau thaabatarrauta warag mh gaai ürpawi magm waupim khōsi aawaita magmpa waumaajem.

21 Magua mua machdēupaijā mach khaphh chirm, mach khīrjuguan nem wajapham appaita waum khōsim ee, nem khaigbam wauju khīrjugta maach na garpapakhamjö aajem.

22 Maagjeeb mamh Ŋwandamau ley deetarran mach thārau khōsinaa ichiita ag igar chirm.

23 Pari mag Ŋwandam ley khōsi chirab mamh,

mua khaphh chirm, jūrr āb agjö mh mor ee simuata mhchdeu khhirju chirm chaaur khhirjug khhiet mhrug khhirjupi sim, ichdeuta ganaag. Ma, chi pekau mhach dai thaabatarrau. Ichdeuta woun denjö mh pur wai simjö aajem, ichdeu nem khhosimta waupieg.

24 *¡Ë, apkhiith mhdam!* Magum khhirjubaadeewaita onegjä chukhu chiraajem. ¿Khaiuwaata mag maach mor ee pekau sim jua eemua maach khaigpér athaagáwa?

25 Äba ich Ëwandamaupaita maach Pör Jesucristo gaaimua maach khaigpér auju aai sim. Magua irigta üu ajim a chirm, ich mag Jesucristo gaaimua. Wajapcharan mhgta sim: Mhach ödiu, Ëwandamau khhosimta wau chitmua i chogkha chitam khhosi chirm. Pari mag chirmta, Cristo khurau khabamuan, pekauta agtha wounjö mh khhai ürpai shekham.

8

Ëwandam Akharau jaaumamjö wennurraag

1 Mamh üu magba, maach ya Jesucristo iek ükhawi ich denkha num khhunau chan tag pekaúgta ich mag uduur dich ürpai apiju khaba num, mag pekau waaujerr paarjä okhoopimaaugau ya maach ich denkha naawai.

2 Pari magaan chi Ëwandam Akharau maach ich Cristo denkapi athamua mag maach okhoopiju arr jua eemua peerdu athaawaita mag pekaúgta maach ürpai apiba aajem.

3 Wajapcharan mhgta ajim: Moiseeu phh puatarrau pod pekau jua eemua maach khaigpér

aubajim, mag pekau maach düi thaabatarr gaaimua pöd mag ley uürkha auba arr aawai. Pari Êwandamau magbajim. Êwandamaun ich Iewaachata maach wounaan khîir thegwia püijim. Mag ich mug maach chi pekaupanjo khitajieb mamu, bürjä pekau waubajim. Mag püiwia maach khaibag kõit thõopibarmua, maach gaaai aju arrta warag ich Chaai gaaita uduraa mas apijim, magbarmuata jûrr mag pekau maach düi juatheeg sîerrta warre jua theeg chukhu apääig.

⁴ Magta ajim Ŋwandumau, ichdëu ley deetarr gaai maachig waapi jaau simjö wënurramkhii. Magaag ya tag warr maach pekau ee wënurraajeewaim khiijugjö khaba, ich Ŋwandam Akharau waapi jaaumamjöta nem wau nüm.

5 Ar sii amach bi eem khiijug düipai bääauwi pekau wau wënärräm khüenan, sii amach khöchagpierrta nem wauju khiiju sierrjéem. Pari ar Ëwandam Akharau jaau sim ipierraata nem wau nüm khüenan, äba ichdëu khösi simjöta nem wauju khiijuajem.

⁶ Êwandum Akharagta սւրա dich däi ichdëu ampierr api nümen, khöinaa Êwandum däita ich mag wënurraju. Pari magba sii dichdëu nem waum khösimugta սւրա ich mag dich gaai ürpapimën, jürr okhoom iekta okhooju.

⁷ Ḷāgwi mag okhooju? Sii mag dichdēu nem khōsimugta uđuraa dich gaai ürpapinaa jūrr Ěwandam ichaaurta nem waaujeewaima. Dich mag nem wau nūm gaaimua i ipierraajā aba, wa mag i ipierraajā aju ēkhakiinjā, ichiita pödbaju.

⁸ Ar mag sīi amachdēu nem khōchagpierrta

nem waaujem khuunau chan pöd büürjä Êwandam oneeupi auba aajem, amachdëu nem wau num gaaimua.

⁹ Pari pääar magba num. Pärau agtha mag sii pääach khõchagpierr nem wau wénurraba, ich Êwandam Akharau nem waupi jaau simjöta nem waaujem; majä chadcha mag i Akhaar wai num khai mamu. Pari äbmua mag Akhaarta chukhu sim chan magan ma chan Cristo dën khabam.

¹⁰ Pari chadcha Cristo pääar thäar ee s<ü>ejem khai, pääach pekau gaaimua pääar moron j<ü>ebeg paaukhawiajä, pääar akharan ich mag iiu s<ü>siju, ya ich Êwandamauchata pääar khaibag chugpaawi büürjä pekau chukhu arrjö ap<ü>iwia naawai.

¹¹ Chadcha mag Jesucristo phiriu autarr ag Akhaarta pääar thäar ee sim khai, magan mag pääar mor j<ü>ebeg paaukhabarmjä deeu Êwandamau mag ich Akhaar pääar ee s<ü>ejem gaaimuapai deeu phirutkha auju.

¹² Jääan magau keena, cha muchdëu jaau chirumjö. Maachin chadcha Êwandam Akharagta idëu ichdëu ampierr apiyu aai nam maach düi. Pari j<ü>rr dichdëu khõchagpierr nem wawaag chan büürjä magju khaba num.

¹³ Pari päärauta ūrbamjö sii pääach khõchagpierra ich j<ü>äg nem wau wénurrumun, päran ichiita okhoob khaba okhooju. Mamu pärau mag sii pääach khõchagpierr aju khäai, mag Êwandam Akharau pääach juag oo nam düi pääach garmuata warre pödpüp*ü* amen chadau, magan okhooba ich mag pääar üu wénurraju.

¹⁴ Khaphu abat: Thum ar Êwandam Akharagta

ud̄raa amachig ichdēu nem jaaum aig jaaupinaa i ipierr nem wau n̄m kh̄unta chadcha Ÿwandam chaainau.

¹⁵ Mag ich Akhaar deebarmua ich chaalinkha autarr chan, s̄i m̄ig eegar chikham chogkha n̄m kh̄unau amach patronnaan ögkhaajemjō ich ökhö wēn̄rramkh̄ir khabajim. Magju kh̄ai mag ich Akhaarta deetarr aawai irig j̄euwaijā chadcha ich ag Akharaupai b̄urjā inag chukhu irig Aai ich̄piejem.

¹⁶ Mag ich Akhaar maachig deetarrauta jūrr maachig jajaaukhamjō aajem, chadcha maach Ÿwandam chaalinkha n̄m.

¹⁷ Mag chadcha i chaalinkha naawai, ich Ÿwandamau ich aar paaukhabaimaa, maachig deedu a simjā chadcha deedu, magbaawai Cristo dūi āba maachdēujā nem thum wai naamkh̄ir. Pari mag ich Ÿwandamau Cristo dūi arrijō maach dūijā wajapcha amkh̄iran, ich jāg Cristo dau aph̄u m̄ig eegar n̄rraajerrjō maachjā agjō i gaaimua dau aug au wēn̄rraju.

Mug atag Ÿwandamau maach d̄i wajapha aju

¹⁸ Iin m̄ig eegar aawain maachin chadcha mag dau aug wau wēn̄rraju; mam̄ jūrr mug atag ügthar paawaita wajapcha naaimaju kh̄irjuawai chan, mag dau aug wau n̄mjā s̄i warag maadēu igbata sim.

¹⁹ Chadcha mag sim khap aag pāadē kh̄irjubat: Maadēu khaph̄ n̄m, mug durr gaai maimua edjā eejā nem th̄n̄m thum ya īs chan warr Ÿwandamau amach ompaatarrjō khaba th̄n̄m. Mug maach wounaan dau aug wau n̄mjō, īchab

amjā waragta eegar paaukhamam. Pari maadēu khaph^h n^{um} īchab, am mag th^hnaab mam^h, Ņwandamau maach phiriutkha auwia īchab amjā deeu wajaug paapüiju. Magua amachdēujā magju khaph^hmjō, Ņwandamau maach ichdēu wajaug paatarr kh^hun d^{ui} dau daau b^{ee}juuta wounaan dēnjo sⁱⁱ nu khodth^hn^{um}.

20 Warr Ņwandamau m^{ug} durr ompaawai chadcha wajaphata waupüijim, mag gaaimua õor phithurg chukhu wēn^hramkh^hir. Pari magtarra mag Adán pekau gaaimua chi durrpata warre ãr jopjim. Mag ãr s^{isimjā} ich kh^hrau khaba, ich Ņwandamauta magpijim. Mam^h ichdēu khaph^h s^{lejim}, ich mag khaigba s^{ierram} iek khaba,

21 ewag pawiajā deeu ūwaai ichdēupai aau-naanjo pör khoreu athamua maach ich chaalinkha n^{um} kh^hun d^{ui} ãba wajaug paapüiju.

22 Maadēu khaph^h n^{um}, m^{ug} durran ^hhi chaai awaagpaawai bi machgau idaau aadēp aajemjöta sim. Pari mag idaau th^hnaawi ya athaawai onee aadeejemjō, īchab m^{ug} durrjā cha ich simjō s^{ierram} iek khaba, ichiita ijā īchab deeu durr w^{ej}üg paju.

23 Mam^h ïs mag m^{ug} durr appai khaba, maach ich Ņwandam Akhaar wai n^{um} kh^hunpata gaai machag n^{um}, Ņwandamau da maach awaan b^{ee}ba aawai. Magua maadēu jöpkhaa i b^{ee}epim khōsi n^{um}, mag maach ich chaalinkha ich d^{ui} thum ãba ph^h athaawai maach mor m^{ug} dajēkhu khit^hmta tag meejā khaugba ich mag iiu n^{uisieg}. Mam^h mag Ņwandamau ya maachig ich Akhaar deetarr aawai maadēu khaph^h n^{um}, maach d^{ui} magju a simjā chadcha ichdēu jaau simjō aju.

24 Chadcha maachin ya peerdhwi nm. Pari mag mg atag ich Ŋwandamau maach di wajapha aju a simjā ükha naab mamu, maach daúa chan agtha ooba nm. Pārau khaphh nm, nem maadëu dich daúa ooju khlirju sherr ya oobarm aigmua tag oom khōchag khaba aadeejem, ya dichdëu khlirju sherrjö dich daúacha oobaawai.

25 Mamu ich agjö mag dichdëu oom khōchag thnumjā chadcha agtha ooba sim khai, magan oobam aigjā nem phabaju. Magua, mag dau aug wau wenrrawiajā ãba Ŋwandamau mg atag maach dai wajapha ajuuta khlirju wenrrum.

26 Mamu mag khlirju nm appaijā khaba, ich Ŋwandam Akharauta maach akhaardam kha thuu aadeewai üu maach akhaar juag oojem, magum phithurg waauwaijā ãwatamkhlir. Magum gaaimua maadëu pöd Ŋwandamag jeeuju khaugbam iekhau sh “jEE, Ŋwandam!” aawaijā, ich chi Ŋwandam Akharauta maach khlirjug khaphh sim aawai, jUrr ichdëuta maach koit warre ich Ŋwandamagchata jaaumaajem.

27 Ŋwandam chi Ayauta maach khlirjug khaphh aajeewai, i Akhaar maach ee simuajā mag maach khlirjug igwia maach koit nem jeeuwai, khaphh aajem khanta jaau sh. Mag, ich Akharaujā ichdëu khōsimjöta jee shewai ükhab khaba i iek ükhaajem.

Phithurg ãwat nm gaaimuata Cristoou maach khōsi aajemjā warag khapcha pamam

28 Maimua maadëu khaphh nm īchab, maach chi Ŋwandam khōsi nm khunan dau aug waauwaijā magum gaaimua warag mg atag paawai dich üu amkhlirta uduraa magpiejem.

Wajapcharan ich Ÿwandamau khõsi simjö maach chadcha ich iek ükhabaawai peerdu autarr khuuñ düita mag üu aajem, chadcha maachta ichdëu thürkha autarr khuuñ aawai.

29 Mag ichdëu maach thürkha auju nawe, agtha mag durr gaai õor chukhu nüwe, ichdëun ich iek ükhaju khuuñ khaphu arr aawai, makhuñanta ich Chaai wajapha khitumjöta wajaug paapüiju aadëjim, magbarm gaaimua ich Chaaita ewag pawiajä wajaug paakhabarm khuuñ ag naam chi jöoiha s̄isimkhñir.

30 Mag ich Chaaijö wajaug paakhaju atarr aawai ū chadcha maach ich athee thürkha auwia ich dënkhä atham. Mag ichdëu thürkha aumam khuuñnan am pekau chugpaapüiwia warrjä pekau chukhu arrjö apäijem. Mag, ag najä pekau chukhu arrjö apüwi ich aar paaukhabaimaawain chadau ich Chaai wajapha wai simjö maachjä wajapha ich dëi wai s̄isiju.

31 Mag chadcha ich Ÿwandamau ich aar phë auwi ich Chaai düimjö maach düijä wajapha aju khñirjunaata khaphu abat, mua pärag jaaukhim: Ōraun chadcha maach dëi khaigba awiajä Ÿwandamau ichdëu maach dëi nem magju a sim aig, khaíu jürr i jua chaaur nem waubarju.

32 Ÿwandamau ich Chaaijä īgkhaba, s̄ii warag üduraa maach thumaam khuuñ kõit thõopibarmua nem dee næmjö deetarrta, jägwí irua s̄ii maachdëu nem inag ig næmjä deeba abarju.

33 Ich Ÿwandamauta õor wajaug paapüwi warrjä ich mag pekau chukhu arrjö sim a jaaujemta, khaíu i ichaaur maach ichdëucha jär autarr khuuñ

igwia irig, “Jākhūnan agtha p✉ d̄i kulp pōm n̄m” abarju.

34 Cristota maach kōit meewia deeu iiu phiiduwia maach peerdu autarrta, khaíu jūrr ichaaur maach khaibag waupibarju. Ante magpimaaugau ichdēuta ügtharjā maach kōit jēeu sim. Maimua ichta mag maach kōit iekhaagjā Ŋwandam d̄i iek theeg s̄ebahab.

35 Mag sim d̄i maach n̄mta, Ɂpārau khīirjuawai maach phithurg au wēnūrrūm d̄i òrau khāijā maach khaibag waukhiin, Cristoou maach dau ãaukhaawai khai? Wa khōju chukhu n̄m d̄i khajūajā chukhunaa, s̄i chikhamnau maach dakhākhāu n̄uawia maach thōobp̄ikhiinjā, Ɂpārau khīirjuawai Ŋwandamau tag maach khōchkhapha aawai khai? Mag khabam. Magumupai chan Cristo d̄i agdaujö maach khōsi n̄m pōd khecheu aubam. Büürjā nem inag chukhum, Cristoou maach daupii wai sim tag daupii apiba aag.

36 Pari ichiita ich Ŋwandam iek phā sim gaai jaau simjö, maach mag dau aphūu aju igwia ĩchab David khararraujā Ŋwandamag magjim:

“P✉ gaaimua maran thōjuuta j̄urjem.

Nemchaain kheechjem aar oveja thōon arrumjöta
aajem òrau maar d̄i, būürjā maach dau aug
khaugba.” *(Sal. 44:22)*

37 Pari phithurg au wēnūrrawiajā mag maach daupigau Ɂdūraa ich thōopitarr gaaimuata magumjā pōdp̄üp̄i aajem; wajapcharan Cristo gaaimuama. Mam✉ mag appaijā khaba, mag

phithurg ãwat nãm gaaimuata īchab ich Cristoou maach khōsi aajemjā warag khapcha pamam.

38 Magua mua khaphu chirm, ni ãbmuajā pöd Cristo jua eemua maach khecheu aubaju: maig eegar ich mag phithurg au wēnarrumua, juau thõo nãmua,
 Êwandam chognaanau, edjā eem dösät bënëu, s̄i parhoobam bënëu, nem dau chigaa oo nãmua, mug atag nem öbëberg maju kh̄irju nãmua,
39 ügthaa edjā ee nem inag thnumua, mug jēb gaai wa mug jēb eegar nem parhoobam nem ich Êwandamau wautarr s̄isidumua khāijā pöd i jua eemua maach khecheu aubam.

9

Jacob chaain ewagam khunta Êwandamau ich chaainkha autarr

1 Aay keena, muchimeerba, maach meeun israelnaan parhooba aaidu wēnarrum khun kh̄irjuwia chadcha mu gaai masi chiraajem. Cristo dēnkha chirumuata mag iekha chirm. Mag nãm dūi īchab ich Êwandam Akharauta m̄rug jajaau aajeewai muchdēujā khaphu chirum, much s̄ukhaba chirm.

2 Much mag chirm gaaimua, maach meeun kh̄irjuapierr mu thārau pöd ãwatbajujö aadēp aajem, amau Cristo iek ükhaba naawai.

3 Muchdēu Cristo isegwia muchta i jua machgau dau aphu ich mag chitumua jūrr amta üu wēnarraju khaphu akhiin, mua magumjā

aba warag Cristoog much gaaita jua khuaba deepikham, am koit. ¿Khan gaaimua mag chiré? Paach thumta chadcha much meeun aawai much khodnaanjö naawaima.

⁴ Maach israelnaanta ich Êwandamau jur autarr khabahab, ich chaalinkha awaag. ¿Maach jöoin däi khabají, ichta am wëtum na juñthumiejö khorr jünumua edaarjä ïchab am arar wuu wai nürrarr? Maach atheeta ïchab ich Êwandamau maach jöoi Moiseeg ich iek phäpijim. Maach jöoinag khabajieb, jäga irig jüeuju aai nu a jaaunaa ïchab am chaain ewagam khuun eeta õor peerduajemjä thaabaju jaautarr.

⁵ Maach jöoin Abrán, Isá maimua Jacob ajierram, warrchajä Êwandamau jur autarr, am gaaaimua ewag pawi maach meeun ompaa awaag. Êwandum Iewaa maach peerdu awaag wounag paawaijä mag jöoi Jacob chaain ewagam khuun eeta thaabachëjim. Ich mag parhoobam chaaindamjö thaabachëtarr wounpaita Êwandum aawai nem thum thunumjä ichdëuta khap sim. Magua, iita thumaam khuunau ich mag mug atagjä thö iekhaju aai num.

⁶ Pari mag maach peerdu awaag Êwandamau ich Chaai päaiwajä, maadëu khaphu num, maach meeunau chan wajap i igba, ãaur khuunaupaita i igjierram. Magjieb mamu Êwandamau maach jöoin düi ich iekhatarrjö abajim aju khaba num. Ichdëu maach jöoi Israelag, ajapcharan ich Jacoogpaima, maach meeun khapan apiju atarrjö, ichiita maach meeunan chadcha khapan thunum. Pari mag khapan thunum ee, thumaam khuun chan Êwandum

chaain chaar khabam, israelnaan awiajā.

⁷ Wajapcharan israelnaan anum khunnan, ich jöoi Israel khararr dënjo wajapcha Ēwandam iek ükha num khunta chadcha israelnaan charau. Magua, jöoi Abrán chaain ewagam khun awiajā, Ēwandamau oowai, thum chan israelnaan chaar khabam. Ēwandamau jöoi Abranag, “Mug atagjā pu chaain khapan aju” ajim chadcha. Magtarr aawai jöoi deeum chaai Ismael aajerr gaaimua agjö chaain paraa ajieb mamu, Ēwandamau oowai, mag dēn chan i chaain chaar khaba, ãba Isá chaain-paita ewag pawiajā i chaain chaarkha nusijim.

⁸ Magua maadēu khaphu aju aai num, Abrán chaain ewagam khun awiajā thum chan Ēwandam chaain chaar khabam. Ñba ar Abrán khararr dënjo ich Ēwandamau nem wauju abarm ükha num khunta i chaain charau.

⁹ ¿Pārau khuir eyaa nu, ich Ēwandamau Abranag nem deeju jaautarr? Irua magjiebma Abranag: “Mug año urumuata Saraau purug chaai oo deeju” ajim, mag chaai oobarm gaaimuata ich õorkhaju khun paarpaju igwi.

¹⁰ Mag, chadcha mag chaai Isá anum thaabawia ya jooipa sisiewai uui Rebeca anum duui pajim. Maimua ya Rebeca meísnaan gaai auwimu aadém ee,

¹¹⁻¹³ Ēwandamau irig, “Pu chaain chi jöoin aphöbaadee chi naamta jürr ich eeum chogkhaju” a jaaujim. Magju igwia īchab Ēwandamau ich iek phäpitarr gaai, “Jacobta mua ürcha daupii ajugui” ajim, “chi naam Esaú khääi.” Pari Ēwandamau mag iekhaawai agtha amach ãd bi ee naajim, amau

nem khaigbam wa üuum khāijā wauju nawe. Mag Ŋwandamau chi eeum Jacob düita wajapha aju atarran, chi Jacouu nem wajapha wautarr gaaimua khaba, warrgarwe ich Ŋwandamau i düita magju arr aawai ajim, Ŋwandamau ichdēu ñor igbarmta iigjem a khap amkhīir.

14 Mag Ŋwandamau chi naam düi magbanaa chi eeum düita magtarr aawai, ḷmaadēu “Ŋwandamau sīi parhoobata nem wau sīerrūm” aju aai nū? Pōd mag iekhaju khaba nūm.

15 Biek āb ich Ŋwandamau Moiseeg magjim: “Mua chan sīi ñrau khīirjuajemjō khīirjuba, māch khīirjugpierra nem wau chitūm” ajim. “Muan māchdēu ñor dau aug khaugam khōsim khūanta eeg oo chitūm” ajim.

16 Ichdēucha mag sīewai sīi ñrau amachdēu nem wau nūm gaaimua wa amachdēu waupim khōsi nūmjō khaba, Ŋwandamau ichdēu eeg oom khōsi oo sim gaaimuata am düi mag üu aajem.

17 Ichdēu mag nem waajem igwia īchab ich iek phā sim gaai Egipto durram rey igwia magjim: “Puch thāar theegau mā ichaaur chirūm gaaimua, pūrug māch jua theeg oopinaa māg durr gayam khūnagjā māch jua theeg khakhapdō amkhīrta pā mua reikhapi chirūm” ajim.

18 Wajapcharan Ŋwandamau māgta sim: Ichdēu dau aug khaug paraa am khōsim khūanta dau aug khaugjem; pari ich agjō īchab ichdēu thāar theeg apiju khūnan warag thāar theegta apiejem.

19 Pari mua mag chirūm ūrwia ābmua khāijā, “Mamā ichdēu mag simta, jāgwi irua ñor khaibag

ee pääbarju mag ich iek ūrba arr paar. „Ichiita amau ichdëu khösi simjö wau nüm khabá?” aju.

20 Pari mag awiajä, „ichiita ich mag öbér siebä? Maach khai agá sii Ëwandam maachjom khüunjö i jawaag. „Maach sii ichdëu ompaatarr khüun khabá? „Pärau oowai thüriu ich khatarrag, “Kanthee pua mä jäg khapüiji” aju aai sii?

21 Chi thür khamieuta ichdëu kham aig khaju aai sim ich jëbëu. Sii thürjom parhooba juu chogaagpai khanaa äbam jëb dënpai sii thepjöm khäijä ooimü khamaaajem agjö, sii õor di chaauram khüun bëewaipai ag ee au khoog. Ich agjöta nüm maachjä: Ëwandamau maach düi ichdëu am aig aju aai sim.

22 Mag siewai ichdëu khösi simjö warre õor khaibag ee päikiinjä, khaíu i ichaaur abarju. Pari magba ich juu theeg oopieg õor amach pekau gaaimua sii khaibag ee püiju aai sierzta, ich khir machag äwat wai siejem.

23-24 Ich agjö īchab ich wajaug oopieg maach chi thürkha autarr khüunjä khaibag ee päiba sii eeg oowai, khaíu i ichaaur abarju. Ichiita ich aar awaag ichdëu thürkha aum aig thürkha auju aai sim, judionaan wa judionaan khabam khüun awiajä.

25 Magua, mag judionaan khabam khüunpa thürkha auju igwi, ich Ëwandamau Oseas khararrag ēsap phäpitarr gaai jaauwai:

“Warr mä õor khaba arr khüunjä mäch õorkha aumaju;

maimua mächdëu daupii khaba arr khüunjä īchab daupii aju” ajim Ëwandamau. **(Os. 2:23)**

26 Maimua ūchab ich Oseas ēsap phātarr gaaipai agjö ich ūwandamau judionaan khabam khūnag, “Pāar chan mū phōbōr khabam” atarrta, deeu ūwaai naspawi ichdēupai amag, “Pāarjā ūchab ich mag iu sīerrum ag ūwandam chaainkha nūisiju” ajim. (*Os. 1:10*)

27 Pari jūrr Judionaan igwia, jōoi Isaías khararrau magjim:

“Jōoi Jacob chaain ewagam khūn khapan sīi phūas igaaum mosdau khapanagjö thunaawiajā, thum chan peerdūtkhaba, ūaurpaita peerdūtkhaju” ajim,

28 “mūigmua atag maach Pör ūwandamau mūg durr i agkham ed tag ich khīr machag ūwatba warre am gaai jua khūabata deeju aawai.” (*Is. 10:22-23*)

29 ūwandamau mag ūaur khūnjā dau aug khaugba akiin, ūbjā peerdūbaju. Magju igwia ūchab nawe ich Isaías khararrau mūg phājim:

“Maach Pör chi jua thierriu maach dau aug khaugwi maach jōoin dēn chaain ewagam khūnjā chukhu apitarr amuan,

ūsin maachin Sodomapien Gomorrapien dāi ar-rjöta ya chukhu aajeekham” ajim. (*Is. 1:9*)

Judionaanaujā ūchab maach peerdūajem iek ūkhaju aai nūm

30 ūwandamau ich iek gaai mag jaau sīsidūm ūrwia maadēu khan abarjuma. Judionaan khabam khūnau chan nem wajapha wau nūm gaaimua amach peerdūujā ūkhaba naajim; mamū Jesucristo amach kōitpa meetarr ūkha nūm gaaimua

Ēwandamau īchab amjā pekau chukhu arr khʉunjö apüjim.

³¹ Mamʉ jūrr judionaanau magba, mag ley gaai jaau sim ipierra a nʉm paarta ēwandamau amach khaibag chukhu arrjö apüjupii awi, āba mag leita uʉrkhaju ēkhaajeejim. Pari par mag uʉrkhʉ auju ēkhaajerrjä pöd uʉrkhʉ auba arr gaaimua, ēwandamau am pekau chukhu arrjö wa-jaug paapübajim.

³² ¿Khan jāgwi? Mag ley gaaipai naam khochgau Cristo amach kōit meetarrjä igba, sii nem wajapha wau nʉm paarta ēwandamau amach pekau chukhu arrjö apüjupii awiama. Amachdeu Cristo igba narr gaaimuata sii khudjä ee mokpör pöm sim düita theubaimamjö ajierram.

³³ Órau Cristo düi magju igwia, ēwandamau ich iek gaai jaauwai,

“Mua woun āb püi chirʉm” a sim “Jerusalén phöbör ee.

Ar i igba abarm khuun atheen, maan sii warag ag gaaimua õor büeu suwi burrmkhuir khudjä ee mok jiir simjöta aju, chadcha amau i oowai muchdeu püitarrjä ükhaba i ighbaju aawai.

Mamʉ ū i isegba warag i au nʉm khuun chan nas-pawiajä ūwaai amach daujä merag phübaju, wajaphata i düi nuisiju aawai” a sim, ich ēwandamaucha, Cristo igwia. (*Is. 28:16*)

10

¹ Cristo gaaimua khodamnaan, muan much meeun judionaan peerdu

im

 khosita chiraajem.

Magua Ėwandamag jēeuwaijā magta irig jēeujem am kōit, amjā peerdūtkhamkhīr.

² Mʉ am igar chirʉm, chadcha amau Ėwandamag amach eeg oomkhīr i ipierraa am khōsi naawai. Pari mag nʉmta ich Ėwandamau nem waupim khōsi sim chaarta jūrr bigaau ausñu nʉm,

³ Cristo maach thumaam khʉun kōit meetarr gaaimuata Ėwandamag amach pekau chugpaapi-jūjā khīrjuba. Amaun sīi amachdēu amach jōoin i ʉurkhanaa Moiseeu ley phā pʉarrjā wajapha ʉurkha nʉm paarta Ėwandamag pekau chukhu narrjō amach wajaug paapiju ēkhaajem.

⁴ Pari ãba Cristo maach kōit meetarr iek ükha nʉm gaaimuapaita Ėwandamau mag pekau chukhu arrjō apäijem. Magua, Cristo gaaimua khaba sīi ley ʉurkha nʉmu chan peerdūju ēkhaju khaba nʉm.

⁵ Mag ley ʉurkha nʉm gaaimua õor peerdūju akiinjā, pāadē Moiseeu phā pʉarr iek ūrbat: “Ar chi ley gaai jaau simjō thumaa wajapha ʉurkha au simta Ėwandamau peerdū auju” a sim. Pari maach pekaupanau, khaíu mag ʉurkha athaju.

⁶ Mamʉ mag khāai jūrr sīi Cristo maach pekau kōit meetarr ükha nʉm gaaimua peerdūju igwia, atcha phithuurga sim aju khaba nʉm. Moisés iekhōoin “Ūgthar i aarcha mawia irig dich peerdū awaan bēepiju khaba nʉm.” Jāgwi? Ya i bēewi maach peerdū awaag maach kōit meetarr aawaima.

⁷ Ich agjō īchab magʉm igwia jaauwai, “Óor khēchtarr khʉun aarjā maju khaba nʉm” a sim, “dich peerdū aumkhīr.” Jāgwi? Ya í iiu phiidʉwi mam khaba sīewaima.

8 Magua, məchdəu jaau chirmjö, phithurjä khaba ni warpjä maba, sii Cristo maach kōit meetarrta chadcha ükhanaa irigta dich peerdəpiju aai nəm.

9 Wajapcharan pua thāraucha ükhanaa pəch idamaucha, “Jesucristo chi meem arrta Êwandamau deeu phiriu autarr aawai ichta məch Pörkhapiju” amən, pə peerdəju chadcha.

10 Jāgwi magju aai sī? Thārau ükha nəmuapaita Êwandamau maach pekau chukhu arrjö wajaug paapäaijeewaima; maimua ich agjö dich iiucha dich thāar ee ükhatarr warm khəunag jaau nəmuapaita üu ichdəu maach peerdə aaujeewaima.

11 Êwandam iek phā sim gaai jaauwai, “Chadcha maach Pöröu amach peerdə auju khaphə i iek ükha nəm khəun chan naspawiajä amach daujä merag phēbaju” a sim, “ich mag wajaphata i dūi wēnərraju aawai.”

12 Mag sim aiguin judionaan wa judionaan khaba awiajä ïsin thum ābata thənəm Êwandam dau na; ich ābam Jesupaita thumaam khəun Pörkha sim. Magua, ar thum ichig jēeu nəm khəun düin Jōoi wajaug khitəm.

13 Jōoi mag khitəm igwia Êwandam iek phā sim gaai, “Ar thum chi maach Pörögta amach dau aug khaugpi jēeu nəm khəunan, üu peerdətkhajugui” a sim.

14 Pari mag pāach peerdəmkhīir irig jēwaagan, ichiita nacha pārāu i iek ükhaju aai nəm; mag ükhaagjä ichiita pārāu i iek jaau nəm ūrju aai nəm; mamə mag i iek ūraagjä chi jaaujem khəunjä paraa aju aai nəm, ðrag jawaag.

15 Pari jāga mag chi jaaujem khūnijā paraa aju, chi ya ükha nəm khūnau am püibam. Pari judionaanau ya chadcha Jesús iek jaau nəm ūrwi naawai, khan atcha tag ūrm khōsi nə ükhaag. Ēwandalamau nawe ich iek jaau piejem khap ich iek phā sim gaai jaauwai, “Jāg õor peerduajem iek jaau wēnurrum khūnta üucha khithēem” a sim.

16 Pari judionaanau mag maach peerduajem iek ūr nəmjā, peer thumaam khūnauta i iek asekasba, äaur khūnupaита üu ükha durrum, Isaías khararrau, “Señor, par mua pə iek jaau wai jēedə khitəmjā, khaíu ükha sī” a iekhatarrjö.

17 Pari mag amau wajap ükhabajieb mamə, məchdēu jaau chirəmjö, ichiita äbmua Cristoou maach peerduajem iek jaauju aai sim; magbaawain chadau mag iek ūrwiata ükhaju aai nəm.

18 Pari äbmua khāijā, “Magan judionaanau ya Cristo iek ūrwi naab” aju. Ūrwi naama amaujā īchab, durr thum judionaan nənəidəmpier ya Ēwandalamau maach peerduajem iek jaau nəm ūrwi naawai. Magju igwi Ēwandalam iek phā sim gaai jaauwai,

“Am iek durrpierr durr warpham magwe ūurjem”
a sim. *(Sal. 19:4)*

19 Pari deeu ūwaai pəaba äbmua khāijā, “¿Magan jāgwi judionaanau ükhabajierá? Wa sīta amachdēu ūrtarrjā khaugpüibajieráwa” aju. Ää, pari mag khaugba aawai khaba, sī i igmapha arr aawaita i khaugbamjö apüijierram. Pari mag ich isegbaawai jūrr judionaan khabam khūnta dau aug khaugwia üu amach peerduujā amag khaphə

apijim ich Žwandamau. Magju igwi Moiseeg mug jaaupijim ichdëu:

“Pärag ükhapiju khääi pääarjö Ebreonaan khaba aawai sii much khaugba nürrjëem khüünagta ürcha ükhapiju, mag oowi pääachdëujä agjö ükham khösi ükhamkhüür.

Ag na mag much khösi ajujä khüürjuba aajerr khüünagta ürcha ükhapiju, mag oowi pääar iekkhör waumkhüür.” *(Dt. 32:21)*

20 Maimua ag khur ewag pawi Isaiaagjä ūchab Žwandamau judionaan khabam khüün igwi mug iekhapijim:

“Ar büürjä mu ooju khüürjuba aajerr khüünau mu baauju; maimua ar büürjä mürug jëeujä jëeuba aajerr khüünag much khaugpiju” ajim ich Žwandamau. *(Is. 65:1)*

21 Mamu jürr judionaan igwia ich Žwandamau magjim ūchab:

“Chadcha amach thäär theegau mu ipierraajä khaba naab mamu, nem ū khabam much igamkhüür am na chirum” ajim. *(Is. 65:2)*

11

Judionaanta Žwandamau ich õorkha awaagjür autarr

¹ ¿Pärau khüürjuawai, Žwandamau ich õor iseg wai simjö si? Mag khabam. Mag akhiin mujä irua nawe isegpüikham, muchjä ūchab judionaan däi thär äba chiraawai. Muun maach jöoin Abrán khararr ag chaain ewagam khüün Benjamín aajerr ag chaain dënëu.

² Ŋwandamau warrgarwe ichdëu ñor jür autarr khüun chan isegba sim. ɁPärau khñir eyaa khaba nu, warr jöoingar Ŋwandam i jaaujem khüun póm khëchtarr jaar jöoi Eliaau Ŋwandamag jëeumamua ya i ich appaita chirum a iekhatarr?

³ Irua Ŋwandamag,
“Señor, pü i jaaujem khüun thumaa wir aig maach
meeun judionaanaupai khëchpüiwia,
püug jëeujem deg nem inag phaajemjä
ärkhüüpüwi,
ãba much appaita chirumgui” ajim.

“Mag much appai chirum ãba, mujä düi thöopüim
ig nümgui” ajim. **(1 R. 19:10,14)**

⁴ ɁPari pärau agjö khaugba nu, Ŋwandamau irig,
“Elías, pü püch appai khaba sim;
pü dënjö mu khösi nüm iekhau bürjä Baalag
jëeuba arr khüun siete mil phë wai chirum”
a iekhatarr? **(1 R. 19:18)**

⁵ Maagwai ich Ŋwandamau Eliaag magtarrjö, ñs ewag pawiajä íchab agtha mag warrgarwe i ñorkha thünäm khüunan agtha thünäm. Pari mag thünäm, ich Ŋwandamjä ñor düi wajapha khitaawai üu ich garmuata maach dau aug khaugwi mag ich ñorkha awaag jür autarr gaaimuata mag thünäm.

⁶ Mag ñor düi wajaug khitaawai ich garmuata maach jür autarr aawai, pöd i dau na wajapha naawaita irua maach jür aujim ajujä khaba nüm. Mag akhiin, mag dich wajaug nüm paarta phag nümjö aawai, ya ich Ŋwandamau ich garmuata maach dau aug khaugjim abakham, ich ñor khamkhñir.

⁷ Wajapcharan mægta sim: Judionaan thum chan Œwandamau wajaug paapüibajim, amachdëu nem wau næm paarta irig amach ajaug paapim khõsi narr aawai. Åaur khæun Œwandamau ich garmua jür autarr khæunpaita chadcha pekau chukhu ajerrjö wajaug paapüijim; pari tagam khæun ichdëu jür auba arr khæunan ichdëuta warag am thãar theeg apijim.

⁸ Ar agtha mag thænum khæun igwi ich Œwandamau ich iek gaai jaauwai, “Mua am dau khïpinaa kachpa khïpi auju” a sim, “oo næmta oobamjö amkhïir, maimua ûr næmta ûrbamjö amkhïir.

Magtarr aawaita ïs ewag pawiajä ich agthata sïsidum a sim Œwandamau, ichig amach wa-jaug paapijujä khïrjuba.” *(Dt. 29:4; Is. 29:10)*

⁹ Maimua ïchab Œwandam oomapham khæunag mag khïrjupimaaugau, jöoi David khararraujä irig jœuemamua magjim:

“Œwandam, ar riknaan pach oomapham khæunag idëu amach phiesta athee thach pöm wauwi khöpibá,

juau ogthom pach dau na wajapha naawaita mag phiesta khamkhïrjä pua amachig nem thum dee chirum amkhïir.

Pari amachdëupain mag næm gaaaimua pü dëi wa-japha næm anum ee, pachdëupai am gaai mas deebá.

¹⁰ Dau phuu næmta warag am dau khïsumjö apibá, amach khaigba næmjä khaugba amkhïir.

Mag næm dëi ïchab nem chukhæmta wai wënarrumjö, idëu am ich mag phithurg

au wënärrapibá” ajim Daviuu, Ÿwandam oomapham khüen igwia. (*Sal. 69:22-23*)

Judionaan khabam khüenjā üu peerdutkhaju aai nüm

¹¹ Magan jāgáwa. “¿Judionaanau mag Cristo igba arr gaaimua, magan warreta Ÿwandamau am isegbapäib?” khäijā aju äbmua. Pari mag khabajim. Magju khääi ante mag maach meeunau Ÿwandam ichhaaur awi Cristo igba arr gaaimua, jūrr judionaan khabam khüenta üu Ÿwandamau peerdutkha aumam, mag judionaan khabam khüenauta ükha phöbaadëm oowia judionaan iekkhör wauwi agjö ükhamkhíir.

¹² Magua khaphü abat: Mag judionaanau Cristo igba arr gaaimua jūrr judionaan khabam khüen düita Ÿwandamau därrcha üu aajem khai, magan judionaan thumaam khüenau Ÿwandam iek ükha phöbaadeewai chará, agjö Ÿwandamaujā īchab üuchata aju am düijā.

¹³ Judionaan khabam khüen, mua pārag magkhim īchab: Muun chadcha ich Ÿwandamauta jur aujim, pāar ee ich iek jaaumkhíir. Magua, mūch meeun däi iyüü aawai maata muan amag jajaau aajem,

¹⁴ mag ürbaawai iekkhör wauwi agjö pāar dënjo ükhabaawai īchab ãaur khüen khäijā Ÿwandamau peerdü aumamkhíir.

¹⁵ Ÿwandamau mag judionaanag ooba sīutarr gaaimua pāar judionaan khabam khüenagta jūrr ich däi khōinaa wënärramkhíir ich iek ükhapi simün, chadcha wajaug sim. Pari mūg atag ichdēu judionaanagpa ükhapibarm edta wajapcha aju.

Magbarm aigta mag i igba narr gaaimua khëch nûmjö narrjä deeu phiidukhabarmjö naisiju.

16 Pârau khaphu nûm, pabüjä jëb õtag ee simun, thum chi piu nenergjä ë õttho thunaaju. Mag sim aig ich jöoi Abranta chi pabüjö sîebahab, maagwai judionaan chi piu nenergjöta thunûm. Magua, ich jäg warrgar maach jöoin Abrán khararrjä ich Ŋwandamaucha jür autarrjö, ïs ewagam judionaanjä ichiita Ŋwandam õorkha wënurraju, amjä mag jöoi chaain aawai.

17 Pari judionaan mag olivo chaar gaaaim chi piu nenergkha narrta, amachdëu ükhaba arr gaaimua sii chi piu khõgkhatarrjö naabahab. Maagwai pâar chi judionaan khabam khun äu ükha wëtum khunta, pâachdëu ükha nûm gaaimua mag khõgkhatarr gaai olivo wëeta thaaphë jïirtarrjö naabahab. Mag deeum pa gaaita sûrkhä öbër nûmjö nûm gaaimua, ich Jöoirau Abranag nem deedu jaautarrjö, pâraujä äu ïchab i juu eem nemdam auba aajeeb.

18 Pari Ŋwandamau judionaan isegwia mag olivo piu khõgkhatarrjö nûm daar, pâachdëuta äu ükha nûm awia oob jûrr am kha isée amiet. ¿Pârau khaphu naabá, pabüjä chi piúata wai dunaaba chi kharauta wai dunaajem? Ich agjöta naabahab pâarjä, judionaan chi khaarkha nûm gaaimuata sii pâarjä sûrkhä nûmjö naawai. Magua judionaan chukhumuan, pârau pöd Ŋwandam khaugbakham.

19 Pari magbaa äbmua khäijä, “Äa, pari mag chi piu khõgkhatarr jûrr mächta chi nemjîir chaar khäijä wajapcha chiraawai, ¿mûata ag gaai sûrkhakhîir khabajî?” khäijä aju.

20 Mamu pāadē khīirjubat: Ŝwandamau am dūi chadcha mag papiu khōgkhabapüimjō ajim, ich iek ükhaba arr kōit. Pari pāar chan chi khaar chaar khabam; pāran sīi am khāai ükhatarra gaaimupaita mag sūrkha thūnūmjō nūm. Mag naawai oob pāach thōmiet. Magju khāai iekhaawaijā agpieraata iekhabat.

21 Pāadē wajapha khīirjubat: Ŝwandamau amta ich garmua jur autarr khūn aawai amachta chi pabū chaarkha narrjā mag ich isegbaawai am gaai sīi par daúa ooba arr khai, magan pāar gaai chará am dēnjō ükhabamūn irua jua khūabacha aju, sīi am gaaimuata sūrkha nūmjō naawai.

22 Pāadē mu iek ūrbat, pārag jaaukhim: Ŝwandaman chadcha wajaug khitum õor dūi; pari ūchab õrau ich igba aawain, am dūi khīir masi sīerrūm. Magua mag judionaan ich iek ükhaba arr khūn dūijā sīi am gaai par daúa oobajim. Pari pārau ükhatarra aawai ich garmuajā pāar dūi nem wajaug sim. Pari mag wajaug sim khaphu ab mamu, ichiita irua khōsi simjöta aju aai nūm; magbamūn pāran warm khūnjo irua isegju.

23 Pari chadcha Ŝwandamau mag am isegtarrjā amau deeu ükhab khaba ükhakhiin, Ŝwandamau deeu am igju. Magbaawai deeu ich õorkha athaawai ūwaai chi papiu khōgkhatarrta sūrkhapi athamjō aju, mag atheejā i jua theeg sīewai.

24 Pāadē khīirjubat: judionaan olivo chaar piu nenergjöta nūm, Ŝwandam õor aawai; pari pāar judionaan khabam khūnan sīi olivo chi wē piujöta nūm. Mamu mag nūmta pāachdēu ükhatarra gaaimua jūrr olivo chaar būta thaaphēnaa ag ee

sürkhapi athamjö ajim, īchab ich ūorkha awaag. Pāar dūi magju aai khaba narrta Ēwandamau mag-tarr khai, judionaan chará, amachta mag olivo chaar piu nenergkha nūmjö naawai, Ēwandamau deeu sūrkhaímü sūrkhapi auju, amach khōgkhatarr pör gaaipai.

Ēwandamau thum agdaujö õor dau aug khaaug-jem

²⁵ Cristo gaaimua khodamnaan, pāachta thönaa pāachdëuta judionaan khāajīa khapcha nūm am ugua, warrgar khaugba aajerr iekta pārag khap apim khōsi chirum. Iin chadcha judionaan thum khabam mamü Ēwandam iek ükhamaaugau thāar theega thunum khūnta ürpai thunum. Mamü amau jāg ükhaba nūmūn, jāan judionaan khabam khūn warrgarwe ich Ēwandamau jär autarr khūnau thumaa ükha nūm orapaita jāg thunum.

²⁶ Mag ich Ēwandamau jär autarr khūnau thum ükha phöbaadeewita maar meeun chi judionaanjā dūi agjö ükha phöbaadēwi peerdūtkhaju. Maar meeunau mag ükhaju igwia, jöoi Isaiaau Ēwandam iek phā sim gaai jaauwai,

“Jerusalén phöbör eemuata woun öbērju” a sim,
“maach peerdu auju.

Maguata ewag pawijā maach chi Jacob chaalinkha
nūm khūn maach pekau eemua maach
peerdu auju” a sim. *(Is. 59:20)*

²⁷ Maimua agjö ich Ēwandamau jöoi Jeremiegjā,
“Machdēu ag nawe am jöoin dāi iekhatarrjö
machdëuta am pekau chugpaapēiju” ajim,
maar chi judionaan igwia. *(Jr. 31:33-34)*

28 Ūsin maar meeun judionaan pōm sīi amach garmuata ūwandam dāi iekkhōr au thūnūm, maach peerdūajem iek amachdēu iseg nūm gaaimua. Pari amau mag nūm aig, jūrr pāar atheen wa-jaugta sim, mag amau iseg wai nūm gaaimuata ūu pārau ūkha naawai. Pari amau mag ich iseg nūm āba, ūwandamau am khōsinaa agtha ich ūorkha auju khūirju sim, ich garmuata am jōoinjā jūr autarr aawai.

29 Wajapcharan ūwandamau ichdēu nem deebarm chan tag khecheu auba, ni ich iekhatarrjā deeu naspawi ichaaupapa aba sierrūm.

30 Warrgarin chadcha pārau ūwandamau jaau sim ichaaurta nem wau wēnūrrajim. Pari ūs jūrr judionaanta warrgar pāar thūnarrjō ūwandam ichaaur thūnaawai jūrr ūs ūwandamau ūu pāarta dau aug khaug sim.

31 Pari mag ūs amau ūwandam ichaaur nem wau nūm āba, ichiita māg atag ūwandamau pāar dau aug khaug nūm oowia amachdēujā deeu ūkham khōsi aju. Mag amaujā pāar dēnjo ūkhabarm edan chadau ūwandamau amjā dau aug khaugab khaba dau aug khaugju.

32 Wajapcharan thumaam khūnta ūwandam ichaaur nem wau wēnūrrūm gaaimua, ni ābjā i dau na wajapha sim aju khabam; ni ābmuajā wir aigpai jāga ich wajaug paapūijujā khaugba sim. Pari ūwandamau thumaam khūnta mag wai simūn, judionaan wa judionaan khaba awiajā, ich garmuata thum agdaujō ūor dau aug khaugaagta mag wai sim.

33 Ŋwandumta chadcha ñor dau aug khaugaag thumaam khuen dëi wajapha khitum. Maach khürjug chan i khürjug dëi barbam. Ichdëuta ñor peerdə awaag ag nawe waujujā thum khaphu ajim. Irua ñor dëi nem wauju khürju wai sim chan pöd äbmuajā jaau auba, ni irua nem wau simjā khaugba aajem, jāgwi jāg waumaaejē. Mag äbmuajā i khürjug dëi barbaju igwia, Ŋwandum iek phā sim gaaí jaauwai,

34 “Khaiú mug nám aig maach Pör ügthar chiraajem khürjug khaphu sī” a sim.

“Khaiú irig wawí iekhamaju aai sī, ichdëuta khapcha sim awi” a phā sim. (*Job 15:8; Is. 40:13*)

Maimua,

35 “Khaiú ürcha irig nem deewi sī, jūrr ag paar ajués irig nem jëwaag” a phā sim agjö. (*Job 41:11*)

36 Nem thunumun thum ich dënëu, ichdëuta thum ompaatarr aawai. Ichab nem thunumun i gaaimuata thunum, ichdëuta thum wai dunaawai. Thumaam khuenag ich thö iekhamkhürrta magum nem thum ompaatarr aawai ichta mug atag pawiajā ich mag thumaam khuen khääi ürpai slerrum iekhau.

12

Jäga Ŋwandum atheepaita wënräju aai nu

1 Cristo gaaimua khodamnaan: Maguata ich jāg Ŋwandumau maach dau aug khaug paraa khitumjö, muan pāragan pāach cha maach iyuu nūmchata idēu Ŋwandumag ich dënkhapi athat a chirum, äba

i atheepai ichdëu khōsimjö wajapha nem wau wēnurraag. Magnaata irig jëeu wēnurraju aai nūm.

² Oob sīi parhoobam khūunau jäga wēnurraju aai nū a jaaujemjö amiet. Magju khāai idëu Ŋwandumagta ichdëu khōsi simjö pāach khīrjug wajaug paapibat, ichdëu pāachig nem waapi jaau simta khap aag: wajapcharan mag khai magan khani i dau na wajapcha sī a khaphū nūm dūi khani irua khōsi sī a khaphūnaa īchab jägata nem agcha wau wēnurraju a khap aagma.

³ Keena, Ŋwandumauta mūrug Cristo iek jaaujem khapitarr aawai pārag magkhim: Oob pāachta pāach khapeen khāajā wajaug atcha nūm a khīrjumiet. Mag khāai āba Ŋwandumau khīrjug dee simpierrpaita i athee nemdam wauju aai nūm khap, dich igju awiajā nem agchata jaaubat.

⁴ Maach mor gayan chadcha nem khīr khapan khīr pogkhe thūnūm. Mag thūnaawai nem khīr pogkheta waaujem.

⁵ Maach ich Cristo iek ükha nūm khūunjā ich agjöta thūnūm īchab, khapan. Mamū mag khapan thūnūm khūunauta jūrr Cristo mor ābpai ompaa au nūmjö nūm. Mag khapan thūnūmta mag i iek ükha nūm gaaimua jūrr chikham gaai sōpigka thūnūmjö nūm. Mag naawai jūrr agdaujö chikham iigjem.

⁶ Mag khapanaam khūur aawai maachdëu ükhatarr iek gaaita ubū paaukhamamkhīr Ŋwandumau maachig ich jua theeg deejem, ichdëu khōchagpierr agjö khīr pogkhe nem waumkhīr. Magua, irua maachig ich iekta jūrr deeum khūunag jaaumkhīr ich jua theeg dee sim khai,

magan mag juu theegau maachig khīirjugdam
barpibarmpier i iek jaauju aai nūm.

⁷ Wa sīi dich khapeen juag oomkhīr khāijā
ich juu theeg deetarr wai sim khai, magan am
juag oom khōsi oobá. Sīi chikhamnag ich iek
jaauumkhīr maestro khāijā khapi sim khai, i iek
jaau nūm gaaipai sīsī.

⁸ Ōor wawiejem khīirjug khāijā pūchig deetarr
pūch gaai wai sim khai, magan warag ūorta waw-
innaa. Phatkhon athee khāijā ūu Ēwandamau pūch
eeg oowi sim khai, jūrr ūordam khīr jāsenkhawi am-
agjā deem khōsi deebá. Chi ūkha durrum khūan
ee chi pōrkhamkhīr khāijā ich juu theeg deetarr
khai, magan wajaphata i phidag waubá. Chikham
dau aug khaug nūm khūanjā, pāachdēu ūor dau aug
khaaugwai onee abat.

*Jāga aju aai nūm maach chi Cristo iek ūkha nūm
khūanjau*

⁹ Chadchata pāach khapeen kha khōsi abat, sīi
am khīirpai khaba. Nem khaigbam isegnaa nem
wajapham wau nūm gaaipaita nūisit.

¹⁰ Khod ābam khūnjö agdaujöta pāach khapeen
kha khōsinaa, dich garmuata ūrcha am khīrag
eenaa agdaujö chikham respetaabat, amta dich
khāai ūrpai nūm khūnjö.

¹¹ Maach Pör Jesucristo athee phidkhaawai oob
khusēukha phidkhamiet. Magju khāai khīr phiphir-
ragta abat.

¹² Ēwandamau mūg atag maach ich aarcha phē
auju khaphū naawai warag onee naat. Cristo
gaaimua pāach dau aug wauju khaphū nūmjā
warag khuphīita aududat abat. Mag nūm dūi

Êwandumag jëeu nûm chan oob khûir okhoo jëeuba amiet.

13 Mag Êwandum iek ükha durrum gaaimua i ðorkha thunûm khûunau nem iigwai pâachdëuchata ig nûmjö abat, am nem ig nûmdam jöpkhaa audeeg. Warpmua khâijâ bëewi pâach aig khâyaag di jëeuceewai am düi ö wajapha abat.

14 Pâach Cristo iek ükha nûm gaaimua ðrau khâijâ pâach düi khaigba aawai oob am thôp iekhamiet. Magju khâai warag am kôit Êwandumagta jëeubat, Êwandumau am düijâ üu amkhûir.

15 Cristo gaaimua dich khodkha thunûm khûun onee aawai düi onee abat; wa jûrr âb khâijâ gaai machgau ökhûirjuu khâijâ oowai düi gaai masi abat.

16 Pâach eepai sîi chipar chipar aju khâai, maach Pör Jesucristo athee nem wawaagjâ nem par daúa ooba warag i âba abat. Oob pâachta dich khapeen khâijâ ürpai aju ëkhamiet; magju khâai sîi warag parhooba serbiibam khûunjöta abat. Oob pâachdëuta chikham khâijâ ürpai khaphu nûm a khûirjumiet.

17 Chikhamnau pâach khaibag waauwaijâ oob agjö am khaibag wauju khûirjumiet. Magju khâai thumaam khûun daar âba nem wajapham appaita wauju ëkhabat, âbmua jâ pâach ëugar khaigba iekham ugua.

18 Pâach garmua chan oob dich khapeen düi khûir aumiet. Magju khâai sîi thumaam khûun düi khôinää wëenûrrajuuta ëkhabat.

19 Ermanonaan, pâach düi khaigba arr jûrr awi oob pâach juata chikham gaai na deemiet. Magju

khääi idëu Ŋwandamagta jūrr am däi ichdëu khap apibat. Magum igwia ichdëujä ich iek gaai, “Muata am däi mächdëu khap aju aai chirum” a sim.

“Päach däi jäg num paar idëu murugta deebat, muata am gaai oopikhim” a sim Ŋwandamaau. (*Dt. 32:35*)

20 Maimua agjö,

“Puch kha ukhurm woun khäijä jäsöö khitum oowai wajapha i jäogbapüi; wa öbisi khäijä khitum khai, khüwagdam wa dödam khäijä döpibapüi” a sim.

“Pua mag wajap ich jäogbapäaiwai ich garmua pü däi mag siierr khüirjuwia,

‘Jäg much däi wajapha ajuuta mua jägjujä khüirjuba jäg i kha ukhur aajeebma’ awi khüir naauju” a sim īchab Ŋwandam iek gaai. (*Pr. 25:21-22*)

21 Magua, chikhamnau amach garmua päach däi khaigba aawai oob am gaai agjö apäiju awi am däi khaigba amiet. Magju khääi warag päach garmata am däi aairaa abat.

13

Jäga aju aai nü thethemnaan däi

1 Muig eegar leinaan thünümün thum ich Ŋwandamauta mag khapitarr khüünau; irua üduraa mag chi thethemnaan khapiba arr khüün chan chukhum. Magtarr aawai maach thumaam khüünauta müg jüb gaai leikhanaa chi thethemkha thünüm khüün ipierra aju aai num, ich Ŋwandamauta amag magpi siewai.

2 Magua khaphh abat: Ar leinaanau jaau num ichaaur aajem khunan, ich Ewandamau mag leikhapitarr khun ichaaurta nem wau num. Magua, chi mag num khunan ichiita jerrba leinaan juu awatab khaba awatju.

3 Mug durr gobernaajem khun chan nem wajapha waaujem khunag amach ögkhamkhir khaba, nem khaigba waaujem khunag amach ögkhamkhirta num. Magua, pu am dai khoinnaa chitam khosi chirm khai, khajapha chita. Mag amn pua nem waauwaija amachdeuja ichab pu igar numjo pu chig abam,

4 amajga ichab sii paar dai uu amkhirta Ewandamau mag gobernaapi siewai. Pari Ewandamau mag am juu theeg apitarr sii par naamkhirpai khaba arr aawai puta am na nem khaigba waumn, chadcha pua am juu ögkhaju aai sim. Ichiita amau amachdeu mas deeju ayaam khun gaai deeb khaba deeju, magamkhirta Ewandamau am phe wai siewai.

5 Magam uguata maachin ichiita chi thethemnaan ipierra aju aai num, mag numja sii dich khaibag wauju khirjuwiapai khaba mamu. Wajapcharan Ewandamau magpi sim khaphh naawaita mag am ipierra aju aai num.

6 Paade khirjubat: ¿Khan jagwia paar au gobiernoog impuesto phaagje? ¿Agjo ich Ewandamau mag phagju aai num khaphh api siewai khaba? Ichdeuta chi thethemnaanag paar dui wajapha amkhir phidag deejeewai ichiita amau mag impuesto jeewaija phagju aai num, Ewandam ichaaur amaaugau.

⁷ Magua, chi impuesto j  eubarm  g impuesto phagbat; wa s   am respetaaju aai kh  ij   n  m kh  un respetaabat agj  . Amta chi thethemnaan aawai   wandamau amag nem deepi jaau sim thum deebat.

Jāga aju aai n‡ dich khapeen dëi

⁸ Oob pāach khapeen iwiir ābam khūnagjā dēbpaar paraa amiet. Magarrau jūrr agdaujō dich khapeen kha khōsi aju khīrjukan chadau paraa abat. Chi magta ich khapeen kha khōsi simuan chadau chadchata Moiseeu ley phā pūarr gaai jaau sim thumaa ḫurkha sim.

⁹ Chi Moiseeu phā p̄uarr gaai jaauwai, dich ðor khabam d̄ūijā khapes apiba, ðorjā thōopiba, nemjā jīgkhapiba, sīi chikham nemjā dich dēn apim khōsi aju aai khaba n̄em a jaau sim. Mam̄ mag tag agjö khapan jaau s̄ieb mam̄, mag th̄n̄m̄n̄ s̄ii cha m̄uchdēu jaau chir̄mjö, mag “P̄uch khapeenjā daupii abá, ich jāg wir aig puchdēupai puch chig apimapha aajemjö” a sim gaaimuata thum öbēr sim.

¹⁰ Ar chadcha dich khapeen magta kha khōsi simua chan b  rj   am d  i khaigba ajuj   kh  irjuba aajem. Magua, mag dich khapeen kha khōsi n  muata tagam ley ich   wandamau deetarrj   thu-maa   rkha   b  r sim.

¹¹ Pari mag Ÿwandamau jaau simjö wën̄rraju aai n̄m̄n, ya Cristoou maach phē awaan bēeju gayaa pam khaphu naawaita mag wën̄rraju aai n̄m. Maadēu khaphu n̄m, mag i bēeju edan warr maachdēu mug maach peerduajem iek

ükhaawaim jaram khāaijā ya gayaata sim. Magua tag jāg sīi khāi nāmjöta wēnūrraju khaba nām.

¹² Muig eegar wēnūrrum aiguin edau khēu thānū awia āspa urum dēn deeu aardā urumjöta sim. Pari mag chi āspa urumjö sim a chirūmān, ya Cristo bēeju gayaa sim igwiata mag chirūm. Magua, oob tag sīi khīchag ee nem wau nāmjö nem khaibgam waumiet. Mag khāai chadcha Cristoou mag pāach phē awaan bēeimū sim khap i ipierraata abat,

¹³ chadcha ararag ee wēnūrrum khāunjö nem wajaphata wawaag: nag pig khaba, phiesta ee dō nām khāunjā kha jōiba, parhoobam khāan dāijā khapes aba, dich khapeen dāijā khīir auba, ni chikham nemjā dich dēn apim khōsi khaba.

¹⁴ Magju khāai warag Jesucristo nārraajerrjöta aju ēkhabat. Mag nām dāi īchab oob tag warr Cristo khaugba aajeewai nem waaujerr wauju khīirjumiet.

14

Oob pāach dēnjoy ükha durrum khāan pāach wir aigjaauumiet

¹ Khodamnaan, pārag jaaukhim: Ar Cristo iek ükha durrum pari amachdēu nem wauju aai nā wa wauju khaba khāijā nām khaugbam gaaimua kha thūumjö khithēem khāanau pāach dāi khapeerkham iigwai oob am kha isegmiet. Oob pāach dēnjoy khaugba nām awi magām gaaimua warag am dāi ijējēb amiet.

² Mua pārag mag chirūmān mugau: Pogkha ūrāu jaauwai nem thum khōju aai nām aajem; pari ãaur

khuunau mag jaauba aajem. Mua khaphu chirum, ãaur khuun Êwandam iek amachdeu ükhatarr gaai ubu khaba num gaaimua nemek modja khöba aajem, si parhooba juau wautarrta õrau amach Êwandam awi agumug jeeu narr nemek mod khaija khöbaawai pekau aju awi.

³ Mag, nem thum khöwiaja, chi mag khö simua jurr parhooba nem khöba aajem khuun jaauju khaba sim. Maagwai jurr chi parhooba nem khöba aajem garmuaja parhoob khoojem eugar, “Jäguan nem khöju khabampata khö sierrum” aju khaba sim, mag nem parhooba khö sieb mamu, Êwandamau magumja igba ija ïchab ich chogkha wai siewai.

⁴ Mag Êwandam chogkha simta, khanthee pua i jaaau si. Í pu chog khabam. Ich chi patronauta ich chog aawai jaauju aai sim, u si wa u khaba si irua nem wau sim. Mag siewai maach Pör Cristota jua theeg siebahab, mag nem parhoob khö siewiaja ich mag ubu i wai nurraag.

⁵ Jurr deeum ejemplu parag jaaukhim: Ee pogkha maach khapeenau jaauwai, Êwandamag jeeuju ed sim aajem; mag edta ürcha irig jeeuju aai num aajem. Pari jurr agjo warm khuunau mag khaba, Êwandamag jewaagan parhoobam ed awiaja thum ich agjopai sim aajem. Pari jäiguin wajapcharan pua khuirjuawai chadcha magta aju aai sim khai, magan khan gaaimuata magju aai numja khaphu aju aai si.

⁶ Mag siewai, parhoobam ed awiaja, Êwandam khosi aawai irig jewaag mag edta ürcha urkha numun magan u sim. [Pari mag edpai khaba,

ed ëepierr Ņwandamag jëeukhiinjā, agjö nem wajug sim, i khōsi aawaita irig jëeu naawai.] Ich agjöta sim thach khö nǖm aigjā: Chi parhooba khö simua Ņwandamag jëeunaata khöm̄n üu sim, ich Ņwandamau oowai ichig jëeunaata khö s̄iewai. Pari chi nem parhooba khöba simuajā mag Ņwandamau khōsi simjö aag awiata mag khöba sim̄n, magan ich agjö nem wajug sim, irua mag nemek khöbabab mam̄ deeum nem ichdēu khö sim paar agjö Ņwandamag üu ajim aajeewai.

⁷ Mag nǖm aig maach chi ükha nǖm kh̄uñ kh̄iirjug kh̄iet naawiajā maach thumaam kh̄uñ Ņwandam gaaimuata wēnūrrūm. Magua, maach chan m̄ug nǖm aig s̄ii ya maach juau pawi nǖm awia, dich wēnūrram aig wēnūrranaa dich thōm aig thōju khaba nǖm.

⁸ Wajapcharan maach chi Cristo dënkhā nǖm kh̄uñta m̄aig eegar iiu wēnūrrūm aiguin, maachin maach Pör Cristooou jäga wēnūrraju aai nu a jaaujeewaita üu chadcha ichdēu khōsimjö wēnūrrūm; wa mee khāijā mee nǖmān ichdēu meepibarm aigta meejem. Pari maachin monakha naawia khāijā wa meewia khāijā, ichiita maach Pör Cristo dënkhā nǖm.

⁹ Mag maach ich dënkhā awaagta Cristo meewi deeu iiu phiidujim, magbarmua ichta kh̄echwi durrum kh̄uñ Pörkhanaa īchab agtha iiu durrum kh̄uñ Pörkhaag.

¹⁰ Mag ichta chi Pörkha simta, khanthee pua puch dënjo ükha durrum kh̄uñ jaaujē. Wa jägwi pua jäg am kha isëemjö aajē. ¿Pua khaugba s̄i, maach thumaam kh̄uñta Cristo kh̄iirphee

dunaautkhaimaju, maach maaig eegar aajeeawai nem wautarr jaaumam maach jügaaucha ūraag? Magua, maadaa dich khapeen jaauju khaba naam, Cristoouta maach thumaam khaan jaauju aawai.

11 Maach Pör Cristoou maach däi magju igwia, Êwandamau ich iek phaa sim gaai,

“Cha maa iekha chiraam iekhau thumaam khaanta mu khiirpee kanieu thaakhököhöod thaanaamuq chadcha maata Êwandam charau aju” a iekhajim ich maach Pör Êwandamaucha. *(Is. 45:23)*

12 Ichdäucha magtarr aawai jääan chadcharau keena. Mag edan maach thumaam khaanauta dichdaae nem waaujerr thum ichigchata jaaumaju, dich idamaucha.

Oob paaach khapeen pekau ee burrpimiet

13 Mag Cristoouta thumaam khaanag ichdaae khap jaaumaju aawai maachdaae chan pöd dich khapeen jaauju khaba naam. Mag khääai warag büurjä dichdaae nem wau naam gaaimua dich khapeen pekau waupijoöom nem chan wauju khaba naam. Magba akhiin maach oowia agjö abaawai jürr chi parpemta maach gaaimua pekau wauju.

14 Mua maachdaaupai pärag maach jaaukhim: Mu chadcha ich maach Pör Jesüs dënkha chiraawai mua wajapha khaphaa chiraam, sii parhoobam nemek mod khö naam wa dö dö naam khääijä büurjä khaigba khaba sim. Pari ãbmua khääijä khiirjuawai mag nem parhooba khöbaawai Êwandam na ich ãrju sim khai, magan chadcha ichigpain khaigba sim.

15 Magua, Cristo gaaimua pāch khodkha sim daar pua nem parhoobam khoowai irig üu khaba sim khai, oob tag i dakhīr magūm nem khöm. Magba akhiin pua irigjä khöpim khösimjöta sim. Pari pua i dāi mag sim aig, pua chadcha i daupii khabata wai sim. Pāchdēu nem parhooba khö sim gaaimua oob bigaaum khūnta pekau ee burrpiwi okhoopim. Am kōitpa īchab Cristo meetarr aawai amjä maadēu daupii aju aai nūm, okhoopimapha.

16 Pāach chi ēwandam iek pāachdēu ükhatarr gaai ubū nūm khūnau nem wau nūm būurjä khaigba khaba sim khaphū awiajä oob ubū khaba nūm khūn daar parhooba nem waumiet. Magba akhiin pāach gaaimua am pekau waubaawai õrau pāach jaauju.

17 Wajapcharan ēwandamag dich Pörkhapi nūm chan, sī nem khīirpierr thach khö nūm khaba, ni nem khīirpierr dö nūmjä khabam. ēwandamag üdūraa dich Pörkhapi nūmūn, irua nem khösimjö waunaa dich khapeen düijä khöinaa nūm dāi ich ēwandam Akhaar gaaimua onee wēnūrrūmū.

18 Mag Cristo ipierra chadcha dich khapeen kha khösi nūmūn chadau ēwandam daúgjä üuunaa õraujä īchab üuu oo nūm.

19 Wajapcharan mag dichdēu nem wau nūm gaaimua dich khapeen dich dēnjö ükha durrum khūnjä thumaa khöinaa wēnūrrapijuuta ēkhaju keena, mag nūmua warag ēwandam iek gaaita thierr paaukhamaag.

20 Pari magba sī warm khūnau khöju aai khaba nūm aajem khöm khöchgaupai chan ar agtha wajappai ubū khaba khithēem khūn

Êwandamau peerdu aauwai wajaug paatarrta pekau waupibarmua sii ãrbapüimjö apimiet. Nem khoojem nemen thum wajapha s̄isidum. Åba khaigba simun, dichdëu nem khöbarm gaaimua jûrr chikham pekau ee burrpi n̄amta chadcha khaigba öbér sim.

21 Wajapcharan mag maach gaaimuata maachjö Cristo iek ükha khërümdam pekau ee burrpi sim khai, magan warag b  urj   nemek kh  ba, nagj   d  ba, ni parhooba nem waujuj   khaba n  m.

22 P  ar chi ub   n  m kh  unau parhooba p  achd  u nem kh   n  m Êwandam dakh  ir khaigba khaba sim khaph   naawiaj   oob sii p  achj   ub   khaba khith  em kh  un dakh  irj   idawaa amiet. Magju kh  ai sii p  ach kh  irjug eepaita mag khaph   n  mj   wai n  isit. Êwandamauta p  rau nem wajapha wau n  mj   khaph   s  ebahab. Ar ichd  u nem wauju aai sim awi waubarmj   naspawi deeu dau merag j  gbarjim a kh  irjuba n  m kh  unta chadcha onee n  m kh  unau.

23 Pari ajappai khaugba ar ichd  u kh  irjuawai kh  ju khaba sim a simta kh  m  n, ichd  upaita ich khaibag wau sim, ichd  u kh  irjuawai mag kh  ju khaba simta kh   s  ewai. Maad  u nem wau n  m Êwandam dau na   u khaba sim kh  ij   anaa waauwain pekauta wau n  m.

15

Puch kh  chagpierr nem wauba, bigaaum kh  un   u amkh  irta nem waub  

¹ Mag maachdëu Ÿwandam iek ükhatarr gaai chadcha ubu nem kh nauta j rr ar maach kh ai kha th umj  khith em kh ndam chig apimapha aju aai nem, s i dichd u kh chagpierr am dakh ir amau nem wauba aajem nemj  wauba, wa amau kh ba aajem nem kh ij  kh ba.

² Mag s i dichd u kh chagpierr nem wauju kh ai, dich khapeenau kh sim nemta wauju aai nem, nem wajapham, magum gaaimua amj  u nem d i warag Ÿwandam iek gaaita ubu paaukhamamkh ir.

³ Cristo mug j b gaai n rraawaij  s i wir aig ichd u nem kh simpaita wauba aajeejim. Mag kh ai maach u w n rramkh irta  rau ich kh ircha khaigba iekhamaajerrj  igba, ich Ayau kh si s erj ota n rrajim. Mag n rrarr gaaimua Salmos gaai jaau simj ,

ich Aai gaaimua j rr ich kh irta  rau khaigba iekhaajeejim. *(Sal. 69:9)*

⁴ Ÿwandamau ich iek ph  sim gaai nawe jaautarran, maach phithurg w n rrawiaj  mag iek gaaimuata warag oneenaa magumj  igba  wat w n rrumua u ich aar  berjuj  khab amkh irta mag ph prijim.

⁵ Ich Ÿwandamauta mag maach phithurg aauwaij  magum nem phithurmj  u maachig  waat khaph  apinaa onee apiejeeawai irigta p ar k it j eu chir m, Cristo mug eegar  or ee n rraajerrj  dich khapeen d ij  bibigag chukhu   abata w n rrumua

⁶ thumaam kh nauta ih ba maach P r Jesucristo Aai Ÿwandamta th  iekhamkh ir.

*Judionaan khabam kh nagpa maach
peerd ajem iekjaautarr*

⁷ Mag pāach oowia thumaam khūunag maach Ěwandamta thö iekhamkhīr, pāach ee wir aigpajā thumaa agdaujō dich khapeen kha khōsi abat, ich jāg Cristooujā maach khōsi arrjö.

⁸ Khīr eyaa abat: Jesucristo mág jēb gaai bëetarran, Ěwandamau maach jöoinag āb maach peerd✉ aumkhīr pāiju a jaautarr aawai, ich pierrum gaaimua chadcha Ěwandam iekha s̄ejim a khap amkhīrta bēejim. Magua mua pārag jaau chirum: I bëetarran, maach chi judionaan athee chadcha nem wajapha wawaanta bēejim.

⁹ Pari mag maach judionaan atheepajā khaba, īchab Ěwandamau judionaan khabam khūunpa dau aug khaugwi ich khaugpitarr aawai, amagpa īchab i thö iekhamkhīrta bēejim. Mag amaujā i thö iekhaju igwi, Daviiujā īchab,

“Judionaan khabam khūunau p✉ thö iekhaphöö thūnham ee, muajā īchab p✉ thö iekhanaa meukharaupa p✉ thumeukharju” a phājim Ěwandam iek gaai. *(Sal. 18:49; 2 S. 22:50)*

¹⁰ Maimua Moiseejā agjö,

“Judionaan khabam khūunjā judionaan d̄ei thum āba onee abat” ajim. *(Dt. 32:43)*

¹¹ Maimua ich Daviupai deeu ūwaai,

“Durrpierram khūunau phöbörpierr judionaan khabam khūunaujā maach Pörta thö iekhabat” ajim. *(Sal. 117:1)*

¹² Mag maach Pör igwia, Isaías khararraujā īchab, “Isaí chaain ewagam khūun eemua āb nemjīirjö sūrkha öbérbaadēmta judionaan khabam khūun durrpierr nūnidum khūun Pörkhaju” ajim.

“Magbaawai amachdëujā īchab chadcha iruata
amach wajapha wai sīsiju khaphu aju” a
jaaujim. *(Is. 11:10)*

13 Judionaan khabam khūn, maguata muan
mag ichdëu maach dëi wajapha ajujā khaphu
apiejem ag Ēwandalamagta pāar kōit jēeu chirum,
pārau chadcha ükha naawai onee apinaa
khōināa nūm dëi warag mag ichdëu maach dëi
wajapha aju a simta pāragjā ich Akharauta ürcha
khīirjupimkhīir.

Pabloou mug ēsap phā sim igwi jaautarr

14 Cristo gaaimua khodamnaan, mua khaphu
chirum, māchdëu pārag mug phāju nawe pārau
chadcha pāach khapeen dëijā ö wajaugnaa,
Ēwandalam dëi ogduba wēnūrrajujā athaba
khaphūnaa, īchab pāach khapeen wawijujā
chadcha pārau khaphu nūm.

15 Pari magum āba, ichiita mua pārag mug phā
deepüi chirum, māch imeerba. Pari ma chan
mag pārau khaugba naawaijā khabam. Mua
mug pāachdëu oojem khūn dēnjo phā deepüi
chirum, ya pāachdëu khaphum nemdamjā khīir
okhoopimaaugauta mag jaau chirum, Ēwandalamau
üu mā eeg oowi

16 Jesucristo chogkhapinaa judionaan khabam
khūnag ich iek jaaumkhīirta mājūr autarr aawai.
Magtarr aawai mā phidagan judionaan khabam
khūnagta maach peerduajem iek jaau nūmāu.
Mag jaau chitumua üu ükhapi athaawai ich jāg
Ēwandalamag ofrenda deejemjō muajā mag chi
ükhamam khūnta irig dee chirum. Pari mua mag
ofrendajō Ēwandalamag dee chirum a chirum,

Ēwandamau am aum khōsi aaujem igwiata mag chirūm, ya chi Akharauta i athee wajaug paa wai sīewai.

17 Mag iekhaju khaba chirab mamū, Ēwandam atheem phidag māchdēu wau chirūm igwian chadau, mā iekhaju aai chirūm, Jesucristo dēnkhā chirūm gaaimua judionaan khabam khūnagpa ū i iekta jaau chiraawai.

18 Sii parhoobam nem igwia chan mā iekhabam; mamū māchdēu mag jaau chitūm gaaimuata ū Jesucristoou amag Ēwandam iek ūkhapitarr paran chadau mā iekhaju aai chirūm. Mag amau ūkhatarraan, amachdēucha mua jaau chirūm ūrvia mag māchdēu jaau chitūmjö amach daar wajapha chitūm ootarr gaaimuata ū ūkhajierram.

19 Mamū mag gaaimuapaijā khaba, mag nām dāi īchab Ēwandam Akhaar juu theegau mua ūrba masim khūn monaaunaa mepeenpa dau daau jūr wērp chitūmjā amach daúa ootarr gaaimuapata ūkhajierram. Mag jaau chitūmuata maach peerdhajem iek Jerusalenmua jaaubaaderr Iliria durram magwe jaauwi chirūm.

20 Maguata māg maach peerdhajem iek jaau chitūmān, agtha būrjā Cristo igwia jaau nām ūrba aajem khūn eepaita jaauju ēkha chitūm, ya chikhamnau jaauwia ūkha durrum khūnagta deeu jaau chitūm am ugua.

21 Ēwandamau ich iek gaai jaauwai, warr būrjā Cristo jaau nāmjā ūrba aajerr khūnaujā i iek ūrwai khaphā aju a sim; maagwai ich makħūnauta i ooju a jaau sim īchab. Magua mua makħūnagta mag jaau chitūm aig, ich Ēwandamau

jaautarr eeta öbér s̄ebahab.

Pabloou ich Romaag maju jaautarr

²² Mag gaaimuata chadcha mua pöd pāar oon maba s̄ii par iiupaita majujú aajeejim, mau agtha Cristo iek ūrbam kh̄unag jaauju pöoma th̄narr aawai.

²³ Pari mau m̄ach chir̄um durr ya thum jaau ph̄uurdēbapääiwai ūsin chad maju aai chirsim. Mag n̄um düi ag nawejā maju kh̄irju chirarr aawai

²⁴ Españaag mamuata pāar oon mab khaba oon maju kh̄irju chir̄um. Mua khaph̄a chir̄um, mag maach āba onee naawia maigmua m̄a mam edjā pārau m̄u juag ooju, üu España barmkh̄ir.

²⁵ Mam̄a nacha m̄a Jerusalenag mam, jam judsonaan Cristo gaaimua maach khodnaankha th̄n̄um kh̄unag nemdam deenau am juag oomjö oon.

²⁶ Maan, ermanonaan Macedoniapienau Acayapien d̄aimua amach kh̄irau phatkondam j̄r phiewi jam Jerusalén ermanonaan aph̄a khithéem kh̄un athee deepüi n̄umuu.

²⁷ Mag deepüiju aphöbaaderrjā amach kh̄rauta deepüiju aphöbaadéjim. Amau kh̄irjuawai, jam Jerusalenpien düi d̄ebpaar pöm n̄mjöta n̄um aa-jem, warrcha amachdēu Cristo iek khaaugwaijā maach ermanonaan Jerusalenpienau jaau n̄um gaaimuata khaugtarr aawai. Magtarr gaaimua üu amach peerd̄a naawaita, amaujā jūrr agdaujö aag awi, nemdam dee n̄umua am juag ooju aai n̄um awiata mag deepüiju aphöbaadéjim.

²⁸ Wajapcharan cha m̄achdēu jaau chir̄umjö m̄achdēucha mag phatkhon khapeenau j̄r phie

wai n̄am deebathuurwaita Espanaag mamua pāar aig chiraimaju.

²⁹ Mua khaphu chirum, mu pāach aar bari-maawai maach thumaam khun dūrrcha onee nūisiju, Cristoouta maach dūi üu aju aawai.

³⁰ Ermanonaan, Ēwandam Akharau maach wir aigpajā agdaujō chikham kha khōsi apinaa pāraujā mu dēnjo Jesucristo iek ükha naawai Ēwandamagta mu kōit jēeubat.

³¹ Mag pāachdēu irig jēeuwai Judea durr Cristo iek ükhaba n̄am khunag mu chig apibata irig jēeubat. Magnaa mag phatkhon judionaan khabam khunau Jerusalenpien athee deepāi n̄am mua arrumjā magum aba aum khōsi amag aumkhīirjā jēeubat.

³² Ēwandamau mag pārag jēeupi chirumjō amun, magan pāar oon maawaijā oneeta pāar aar barbaimaawai khōināa chiraimaju, majā üu Ēwandamau pāar aar barpimun mamu.

³³ Mu chdēujā pāar kōit jēeu chiraajem, ich Ēwandam õor khōināa apiejemuata pāachjā khōināa wai s̄iemkhīir.

16

Romapienag salud deepūitarr

¹ Keena, Cristo gaaimua maach üphui Febe jöpcha pāar aar maju, pāar oon; Cencrea phöböröm iglesia ee iruajā üu õor juag oojem.

² Jāg ermana pāach aar baarwai, tagam khun agjō maach dēnjo ükha n̄am khun dūi aajemjō i dūijā wajapha abat. Irua nemdam iigwaijā thum

audeebat. Magaag jāg ermanaau ūu därrcha ðor juag oowi sim; mʉ juagjā irua oojim.

3 Īchab mʉ ermano Aquiloogjā mʉ salud deebat maimua i uu Priscilaagjā agjö. Jākhʉnau chadcha därrcha mʉ juag oowi nʉm, mʉg Cristo phidag phidkha nʉm gaai.

4 Amau peer amachta thōopijierram mʉ kōit. Magua chadcha mua amag ūu ajim aajem; mamʉ maach appaimuata mag ūu ajimjā aba, judionaan khabam khʉn iglesia ee thumaam khʉnauta amag ūu ajim aajem mʉ kōit, mag ūu peerdʉwia maach Pör Jesucristo iek jaau chitʉm gaaimuata amachdēujā ūrwi ükhatarr aawai.

5 Jāg ermano Aquilo di aig culto wawaag ermanonaan podpaajem khʉnagjā agjö mʉ salud deebat. Mʉ khapkhan wajapham Epenetoogjā salud deebat. Ichta Asia durr nacha Cristo iek ükhajim.

6 Mariaagjā salud deebat, jāg uu chadcha athaba maach Pör Cristo athee pāar ee phidkhawi sim.

7 Mʉ durram khʉn Andrónico Junias dāi jam pāach aar nʉm khʉnagjā salud. Jākhʉn mʉ khapeen ajim āba cárcel deg naajeewai. Jesucristoou jør autarr khʉnau oowaijā amau maach Pör Cristo athee phidag wau nʉmjā ūu oojem. Amau mʉ khāai na Cristo iek ükhajierram.

8 Mʉ salud deebat īchab Cristo gaaimua mʉ khapkhan chi wajapham Ampliatoog.

9 Mʉg Cristo iek jaau nʉm gaai maach khapeer Urbanoogjā salud; maimua Estaquiigjā agjö; mua i daupii chitʉm.

10 M^u salud deebat Apeleeg, phithurg aauwaijā üu Cristo gaaita warag ub^u khitaajem. Thum Aristóbulo degam khunagjā īchab m^u salud deebat.

11 M^u durram woundam Erodión aajemugjā salud deenaa Narciso di aiguim khun īchab maach Pör Cristo iek ükha n^um khunagjā m^u salud deebat.

12 Trifenaaggjā m^u salud deenaa Trifosaaggjā deebat. Amjā īchab maach Pör Cristo atheeta phidkha durraajem. Āa, maimua Cristo gaaimua maach üphui Persidaaggjā salud; ijā īchab mua daupii chitum därrcha maach Pör Cristo phidag gaai phidkha khitaawai.

13 Rufoogjā salud. Ijā īchab maach Pör Cristo athee ich phidkha sim gaaimua thärphöö s^uejem. Maimua i ädagjā agjö m^u saluddam deebat. Wajapcharan muajā īchab much ädjöta i jäsene wai chitum, ichdëujā īchab m^u ich chaaijö aajeewai.

14 Salud deebat Asincritoog, Flegonteeeg, Ermeeg, Patrobaag, Ermaag maimua tagam ermanonaan am d^ui n^um khunagjā agjö mua salud deepui chirum.

15 M^u salud deebat īchab Filologoog maimua Juliaaggjā agjö, Nereoog maimua i üphuígjā agjö, Olimpaag maimua thum tagam khun maach ermanonaan am aig n^um khunagjā agjö m^u salud deebat.

16 Cristo gaaimua pāach thum äba khodkha thunaawai agdaujö dich khapeen kha khōsi saludaabat. Mau iglesiapierr ermanonaan Cristo iek ükha durrum khunau amach thumaam khunau pārag salud deepui n^um.

17 Ermanonaan, mاهch khاير okhooju nawe pاهrag jaau ig chirام, mاه iek ūrbat: Jاg Cristo iek jaau nام anامmjاه nacha pاهachdاهe ūrtarrjاهjاه khaba sيi warag ag chaaurta jaau wاهnامrrامm gaaimua pاهachjاه amachjاه okhoopijuuta ēkha nام khاهun dاهi khاير khaphاه abat; jاgام khاهun dاهi chan oob khapeerkhamiet.

18 Jاg nامrrjاهem khاهun chan chadcha maach Pاهr Jesucristo athee phidkham khوsi aawaita mag wاهnامrraba, sيi amach khوchagpierr nem waum khوchgaupaita jاg nامrrjاهem. Aman chadcha nem iekhaa khaug khاير ee bاهbاهdاهomjاه nem jaau sيerrjاهem, pari mag wاهnامrrامun sيi ðor khايرjug meraam khاهundam imeraa khوguraagpaita jاg nامrrjاهee ajem.

19 Thumaam khاهunau khaphاه nام, pاهrau chadcha Cristoou khوsi simjاه i iperraata nem waaujem. Maagwai mاه onee chirام. Mamاه puaba mua mag chirام: Nem wajapham wawaagan chadcha nem khايرjug khaugta abat; pari nem khaibgam wawaag chan sيi warag wauju khaugba dau meraamjاهta abat.

20 Pاهrau magta amاهn, mag parhoob nem jaau sيerrjاهem khاهunau amach khايرjug pاهach ee jaaucheewajاه, Êwandam maach khوinاهa apiejemuata pاهrag am iek ükhapiba abarmua chi mepeer Satanás mag ðrag sيukha nem jaaupiejemjاه pاهrag bاهuu ð jاهathاهg deebarmjاه aju. Maach Pاهr Jesuu pاهar dاهi üu amkhاير mua pاهar kاهit jاهeu chiraajem.

21 Ìsin chad deeu pاهrag maach salud jawaagpam. Mاه khapeer Timoteo mاه dاهi ogdاهba phidkha khi-

taajemuajā pārag salud deepäi sim; maimua mag tag īchab Lucioou, Jasonau maimua agjö Sosipater- raujā salud aajem; amach mākhūn mā dūi durr ābam durram khūnau.

22 Keena, muajā pārag saluddam deepäi chirum, māchdēujā pāach dēnjö īchab maach Pör Cristo iek ükhaajeewai. Pabloou māg ēsap gaai pārag jaaupäi sim thum muata phājim. Mā thür Tercio aajem.

23 Jöoi Gayooijā īchab pārag salud aajem. Māun i di aigta chiraajem. Culto wawaaggā ich māg degta õor biirduajem, i deg. Jöoi Erastou īchab pārag salud aajem, māg phöbör eem chi tesoreroou. Maimua ābmiecha ermano Cuartooijā īchab pārag salud deepüi sim.

Pabloou Ņwandamta thö iekhapi jaautarr

[
24 Ayoo keena. Māgdampai ajim pārag jaaum ig chirarr. Maach Pör Jesucristoou pāar thumaam khūn dūi üu amkhīr, maumua marau pāar kōit jēeu durraajem.]

25 Māg maach peerduajem iek ich Jesucristo igwia mua jaaau chirum gaaimua Ņwandamau pāar ubu apiju, ich iek gaai jaaau simjö. Māg judionaan khabam khūnpa peerduju iekhan, warrgar ich Ņwandamau māg durr ompaaju nawe ichdēu ya khīrju wai sīejim. Pari magtarraa warrgar ich i jaaumienag jaauwaijā warre dawaa jaauba,

26 Ísta ich ag iekpai wajapcha õrag khap apibarm. Magtarr aawai Ísta chadcha thum durrpierram khūnag mag maach peerduajem iek jaaupi sim, ich iek ükhanaa ich ipierraas wēnūrramkhīr.

ROMANOS 16:27

lxxxv

ROMANOS 16:27

27 Ÿwandum ich appai s̄ierr̄umta maadëu thö iekhaju aai n̄em, ichdëuta maach Pör Jesucristo gaaimua maach peerdu autarr aawai.

Ÿsin chad tag jaauju chukhu chir̄um, magdampai ajim. Ayoo keena,

Pablo

**Éwandam Iek
New Testament in Woun Meu**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Woun Meu

Dialect: alternate spelling

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Woun Meu (alternate orthography)

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Woun Meu

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files

dated 29 Jan 2022

974f85ca-2196-54fa-aa19-a0078d3a03e9